

การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษา
หมู่บ้านตลาดเหนือ หมู่ที่ 15 ต.สีแก้ว อ.สีแก้ว จ.นครราชสีมา

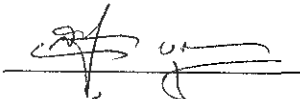

รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต
สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี
ปีการศึกษา 2544

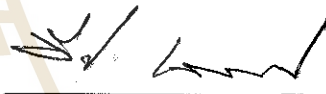
หน้าอนุมัติ

อาจารย์ที่ปรึกษา และกรรมการสอบ ได้พิจารณาสารนิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตสาขาการจัดการและการประเมินโครงการของสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีได้

อาจารย์ที่ปรึกษา

(อาจารย์สามารถ บุญอาจ)

กรรมการสอบ

(ดร. วีระศักดิ์ เลิศศิริโยชิน)

อนุมัติให้สารนิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตสาขาการจัดการและการประเมินโครงการ

(.....)

คณบดีสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม
วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

๒๕๓๘.๒๕๔๕

บทคัดย่อ

ปรีดา สีทาสังข์ : การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษา
หมู่บ้านตลาดเหนือ หมู่ที่ 15 ตำบลสีคิ้ว อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา
อาจารย์ที่ปรึกษา : อาจารย์สามารถ บุญอาจ
ดร.วีรศักดิ์ เลิศศิริโยธิน

โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เป็นโครงการที่จัดสรรเงินอุดหนุน
กองทุนละ 1 ล้านบาทแก่หมู่บ้าน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนภายใน
หมู่บ้านในการประกอบอาชีพ เพื่อการสร้างงาน สร้างรายได้ และเพื่อเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจ
ในระดับรากหญ้าโดยการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและให้ชุมชนเป็นผู้บริหารจัดการด้วยตนเอง
เพื่อสร้างศักยภาพและความเข้มแข็งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมในหมู่บ้านให้สามารถพึ่งพาตนเอง
ได้อย่างยั่งยืน

ในการประเมินผลการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านตลาดเหนือ มีแนวทางในการ
บริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ทำให้คนในหมู่บ้านมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น จากการมีรายได้เพิ่ม
ซึ่งเป็นประโยชน์จากการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้าน มีการเก็บรวบรวมข้อมูล จากการสัมภาษณ์และเก็บ
ข้อมูลตามแบบ บร.1 - บร.12

จากการประเมินพบว่า กองทุนหมู่บ้านตลาดเหนือ มีจำนวนสมาชิกกองทุน
หมู่บ้านรวมทั้งสิ้น 76 ราย มีคณะกรรมการทั้งหมด 13 คน โดยได้มีการจัดสรรเงินกู้ให้สมาชิก
ไปแล้วจำนวน 25 ราย เป็นจำนวนทั้งสิ้น 474,000 บาท ผู้ส่วนใหญ่จะนำเงินที่ได้รับจากการ
จัดสรรไปใช้ในการประกอบอาชีพซึ่งสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มเป้าหมาย
กลุ่มเลี้ยงสัตว์ และเกษตรกรรม ซึ่งสามารถนำเงินมาชำระค่างวดกองทุนได้ตรงตามเวลาทั้งต้นพร้อม
ดอกเบี้ย จะมีเพียงบางรายเท่านั้นที่มีการชำระค่างวดล่าช้าซึ่งคาดว่าสมาชิก ผู้กู้ทุกรายมีความสามารถ
ในการชำระหนี้มีรายได้เพิ่มขึ้นมีสภาพคล่องจากการมีเงินทุนหมุนเวียนและสามารถทำให้เศรษฐกิจ
หมู่บ้านดีขึ้น ทำให้หมู่บ้านสามารถพึ่งพาตนเองได้ต่อไปในอนาคต

สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ
ปีการศึกษา 2544

ลายมือชื่อนักศึกษา...*พวงแก้ว ปรีดา สีทาสังข์*.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ร่วมปรึกษา.....

กิตติกรรมประกาศ

การจัดทำสารนิพนธ์ในครั้งนี้สำเร็จล่วงด้วยดี ผู้วิจัยต้องขอกราบขอบพระคุณประธาน กองทุน หมู่บ้าน ผู้นำชุมชน คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ตลอดจน สมาชิกชุมชนบ้านตลาดเหนือ หมู่ที่ 15 ตำบลสีคิ้ว อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งได้ให้ความร่วมมือและได้ให้ ข้อมูลในด้านต่าง ๆ รวมถึงการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่ทางกลุ่ม ประเมินจัดขึ้นในการเสียดเวลาอันมีค่าให้แก่ผู้จัดทำ

ขอขอบพระคุณ อาจารย์สามารถ บุญอาจ อาจารย์นิเทศก์ตำบลสีคิ้ว อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา ที่ได้อนุเคราะห์เวลาให้คำแนะนำ เป็นที่ปรึกษาในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานในท้องที่และการติดตามในการจัดทำสารนิพนธ์

ขอขอบพระคุณอาจารย์สงัด พิษพันธ์ ซึ่งเป็นอาจารย์นิเทศก์ร่วมตำบลสีคิ้ว อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา ที่ได้อนุเคราะห์เวลาให้คำแนะนำ เป็นที่ปรึกษาในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานในท้องที่และการติดตามในการจัดทำสารนิพนธ์

ขอขอบพระคุณเพื่อนบัณฑิตกองทุนหมู่บ้านตำบลสีคิ้ว อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา ที่ให้ความร่วมมือในการจัดทำสารนิพนธ์ ท้ายที่สุดนี้สารนิพนธ์ฉบับนี้มีส่วนที่เป็นสาระประโยชน์ ผู้จัดทำขอขอบคุณด้วยความขอบให้แก่บิดา มารดา และบุคคลที่กล่าวนามและไม่ได้กล่าวนามในข้างต้นนี้

ปรีดา สีทาสังข์

กันยายน 2545

สารบัญ

	หน้า
หน้าอำนวยการ	ก
บทคัดย่อ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	จ
สารบัญแผนภาพ	ฉ
สารบัญตาราง	ช
บทที่ 1 บทนำ	
1. หลักการและเหตุผล	1
2. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ	2
3. กรอบความคิดทฤษฎี	3
4. วิธีดำเนินการ	4
5. ผลที่คาดว่าจะได้รับ	4
บทที่ 2 เอกสารที่เกี่ยวข้อง	
1. นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์ และระเบียบกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ	5
2. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544	7
3. แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือก คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง (กทบ.1)	10
4. แบบคำขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง (กทบ.2)	11
5. ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง	16

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
6. การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง	18
7. หลักการประเมินโครงการแบบชีพพีโมเดล	19
8. การวิเคราะห์โครงการเพิ่มประสิทธิภาพกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง	24
9. เอกสารเกี่ยวข้อง	25
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการประเมินโครงการ	
1. รูปแบบการประเมินและเครื่องมือ	28
2. ตัวชี้วัด แหล่งข้อมูล	30
3. ตัวชี้วัดบริบทและตัวแปรที่ศึกษา	31
4. ตัวชี้วัดการประเมินโครงการ โดยภาพรวมและตัวแปรที่ศึกษา	32
บทที่ 4 ผลการติดตามการประเมินโครงการ	
1. ผลการประเมินบริบทชุมชน	39
2. ผลการประเมินโครงการ โดยภาพรวม	45
3. สรุปการบรรลุวัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ	50
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	
1. สรุป และ อภิปราย	54
2. ข้อเสนอแนะ	60

บรรณานุกรม

ภาคผนวก

สารบัญแผนภาพ

หน้า

แผนภาพที่ 1 : แสดงองค์ประกอบภายในกองทุนหมู่บ้าน

22

แผนภาพที่ 2 : ความสัมพันธ์ระหว่างการประเมินกับการตัดสินใจ
แบบจำลองชีพพี

23

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 : กิจกรรมที่ให้กู้ยืมของกองทุนหมู่บ้าน	14
ตารางที่ 2 : จำนวนร้อยละของประชากร จำแนกตามลักษณะของประชากร	41
ตารางที่ 3 : ความเข้มแข็งของชุมชนกองทุนหมู่บ้าน	52

บทที่ 1

บทนำ

ตอนที่ 1 หลักการและเหตุผล

ด้วยนโยบายของรัฐบาล โดยนายกรัฐมนตรี พันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร ที่แถลง รัฐสภา เมื่อวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2544 สรุปสาระสำคัญประการหนึ่งได้ว่า โครงการจัดตั้งกองทุน หมู่บ้าน และชุมชนเมืองเป็น โครงการหลัก และเร่งด่วนตามนโยบายของรัฐบาลที่จะใช้เป็น มาตรการหนึ่ง ในการแก้ปัญหาเศรษฐกิจและสังคมอย่างเป็นรูปธรรมได้ผลชัดเจนและรวดเร็ว โดยจะช่วยลดความ ยากจนและนำไปสู่การสร้างและกระจายโอกาสแก่ชีวิตของประชาชน สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งคือ ประชาชนมีโอกาสใช้ภูมิปัญญาและศักยภาพสำหรับก้าวเข้าสู่ เศรษฐกิจใหม่ ซึ่งเป็นเศรษฐกิจที่ใช้ ความรู้เป็นฐานของการหารายได้

ตามที่รัฐบาลมีนโยบายเร่งด่วนในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยมีปรัชญาในการ สร้างจิตสำนึกความเป็นชุมชนและท้องถิ่น โดยชุมชนเป็นผู้กำหนดอนาคตและจัดการหมู่บ้านและชุมชน ให้เห็นคุณค่าและภูมิปัญญาของตนเอง มีการเกื้อกูลผู้ด้อยโอกาสในหมู่บ้านและชุมชนเชื่อมโยงกระบวนการเรียนรู้ระหว่างชุมชน ราชการ เอกชนและประชาสังคม และเป็นการกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นเพื่อการพัฒนาประชาธิปไตยพื้นฐานและเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง สำหรับกองทุน เพื่อการพัฒนาอาชีพ สร้างรายได้ ลดรายจ่าย และบรรเทาเหตุฉุกเฉินและความจำเป็นเร่งด่วน อีกทั้งเพื่อให้ท้องถิ่นมีขีดความสามารถในการจัดระบบและบริหารจัดการเงินกองทุนของตนเอง เพื่อสร้างศักยภาพ ในการเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองสู่การ พึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน อีกทั้งเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจฐานรากของประเทศ รวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกัน ทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต

จากความพร้อมของหมู่บ้านและชุมชนเมืองที่ได้จัดตั้งกองทุนแล้วเสร็จ และได้รับการอนุมัติให้ ตั้งกองทุนรับการจัดสรร โอนเงินเข้ากองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแล้วหรือชุมชนที่ยังไม่ได้รับการ อนุมัติก็ตาม การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพและพัฒนาอง ทุนไปสู่ความเข้มแข็งด้านสังคมและเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน เป็นภารกิจที่ต้องมีการดำเนินการ สำนักงาน คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ จึงเห็นสมควรให้มี การสนับสนุนเพื่อเพิ่มประ สติภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยให้

ทุนการศึกษาแก่บัณฑิตเพื่อการศึกษาหลักสูตร การบริหารจัดการ โครงการ ซึ่งเป็นหลักสูตรที่กำหนดการ ศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติจริงในพื้นที่หมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยกำหนดให้นโยบายกองทุนหมู่บ้านและ ชุมชนเมือง เป็นกิจกรรมหลักของการศึกษา ซึ่งจะช่วยในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชน เมือง รวมทั้งก่อให้เกิดการสร้างงาน สร้างรายได้ แก่ผู้จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ซึ่งเป็นการกระตุ้น เศรษฐกิจระดับล่างอีกทางหนึ่งและส่งเสริมให้บัณฑิตที่ต้องการพัฒนาบ้านเกิดมีโอกาสกระทำได้อีกทั้ง บัณฑิตได้มีการยกระดับการศึกษาควบคู่กับการปฏิบัติงานในพื้นที่ สมควรให้สถาบันการศึกษาทั้งใน ส่วนของกระทรวงศึกษาธิการ และทบวงมหาวิทยาลัยจัดทำหลักสูตร โดยเนื้อหาหลักสูตรจะมุ่งเน้นเกี่ยว กับการบริหารจัดการ การเงิน การบัญชี การจัดทำโครงการ การวิเคราะห์โครงการ การวิจัยและการ ประเมินผลโครงการ การออกแบบผลิตภัณฑ์และการตลาด รวมทั้งการเรียนรู้ชุมชน การประเมินผลและ การพัฒนาชุมชน ที่ใช้การวิจัยเป็น เครื่องมือ และผู้จบหลักสูตรจะได้รับ "ประกาศนียบัตรบัณฑิต" ซึ่ง เป็นการประเมินบัณฑิต ดังกล่าวอีกทางหนึ่ง

ตอนที่ 2 วัตถุประสงค์การประเมินโครงการ

2.1 เพื่อทราบกระบวนการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติบรรลุ เป้าหมายมากเพียงใด ในด้านต่าง ๆ ดังนี้

- (1) ท้องถิ่นชุมชนมีกองทุนหมุนเวียนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ หรือ สวัสดิภาพของสมาชิก
- (2) ท้องถิ่นมีความสามารถในการบริหารจัดการกองทุน
- (3) ท้องถิ่นชุมชนมีกระบวนการพึ่งพาตนเองโดยการเรียนรู้และคิดริเริ่ม เพื่อ แก้ปัญหาของตนเอง มีการสร้างศักยภาพของตนเอง และมีการสร้างเศรษฐกิจแบบพอเพียง
- (4) เศรษฐกิจระดับฐานรากของประเทศได้รับการกระตุ้น และมีภูมิคุ้มกัน กับทั้งสังคมก็มีภูมิคุ้มกัน
- (5) ประชาชนในท้องถิ่นมีศักยภาพและมีความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจและสังคม

2.2 เพื่อทราบว่าปัจจัยด้านบวกและปัจจัยด้านลบ ที่ส่งเสริมและขัดขวางการบรรลุ เป้าหมายดังกล่าวมีอะไรบ้าง

2.3 เพื่อให้กระบวนการทำสารนิพนธ์ เป็นกระบวนการสร้างเครือข่ายองค์กรเพื่อการเรียนรู้ มีความเชื่อมโยงระหว่างกัน ภายในชุมชนท้องถิ่น ระดับหมู่บ้าน ระดับตำบล และระดับบุคคล

2.4 เพื่อให้ได้ตัวชี้วัดความเข้มแข็งในทัศนะของประชาชน พื้นที่เป้าหมายและเพื่อทราบ ข้อมูลระดับความเข้มแข็งของบุคคล ตามตัวชี้วัดที่ทางกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองกำหนด

ตอนที่ 3 กรอบแนวคิดทฤษฎี

แนวคิดในการบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีประสิทธิภาพ

จำเป็นต้องสร้างความรู้ การบริหารจัดการที่โปร่งใส การดำเนินงานเน้นการสนับสนุนและช่วยแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนมากกว่ายึดกฎ ระเบียบตายตัวจึงต้องแก้ไขระเบียบที่ไม่สอดคล้องกับการปฏิบัติจริงการให้ความช่วยเหลือปัญหาแก่ชาวบ้านการเสริมสร้างความเข้มแข็งแก่คณะกรรมการกองทุน การพัฒนาตัวชี้วัด การบริหารแบบโปร่งใส เพื่อให้ คณะกรรมการทุกระดับมีแนวทางในการพัฒนาโลก ให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และการร่วมมือกับภาครัฐ ประชาคม ทุกระดับร่วมเป็นกลไกตรวจสอบให้กองทุนเงินล้านบริหารได้มีประสิทธิภาพเพื่อประชาชนจริงๆ

กรอบความคิดทฤษฎี หรือต้นแบบแนวทางการคิด ที่ผู้เขียนสารนิพนธ์ที่ใช้ในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองครั้งนี้ ได้แก่ แนวความคิดตามรูปแบบการประเมินของ “สตัฟเฟิลบีม” (Stufflebeam) ที่เรียกว่า ตัวแบบความคิดเชิงระบบ เป็นกรอบ ในการระบุตัวชี้วัดและตัวแปร สำหรับการเก็บข้อมูล ตัวแบบทางความคิดดังกล่าวเป็นที่รู้จักกันโดยทั่วไป ในชื่อว่า “ซิพพีโมเดล” (CIPP Model) ซึ่งมีอักษรย่อมีความหมายดังนี้

C	ย่อมาจาก	Context Evaluation	คือ	บริบทของหน่วยระบบ
I	ย่อมาจาก	Input Evaluation	คือ	ปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ
P	ย่อมาจาก	Process Evaluation	คือ	กระบวนการของหน่วยระบบ
P	ย่อมาจาก	Product Evaluation	คือ	ผลผลิตของหน่วยระบบ

บทที่ 2 เอกสารที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาเกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านตลาดเหนือ หมู่ที่ 15 ตำบล สีคิ้ว อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา ได้มีการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องในการดำเนินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีดังนี้

ตอนที่ 1 นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์ และระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

1.1 นโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติของรัฐบาล ซึ่งมี พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตรเป็นนายกรัฐมนตรี และเป็นนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาล เพื่อเสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชนเมือง ในด้านการเรียนรู้การสร้างและการพัฒนาความคิดริเริ่มการแก้ไขปัญหาและการเสริมสร้างศักยภาพ ด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้าน และชุมชนเมืองโดยรัฐบาลได้จัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง กองทุนละ 1 ล้านบาท เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนในการลงทุนสร้างอาชีพ และรายได้ให้แก่ประชาชนในชุมชนและกิจการขนาดเล็ก พร้อมเสริมสร้างและพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีขีดความสามารถในการจัดระบบบริหารจัดการเงินกองทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองด้วยตัวเอง

1.2 หลักการสำคัญของกองทุน หมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

หมวด 2 กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

ข้อ 5 ปรัชญาหรือหลักการสำคัญของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ คือ

1. เสริมสร้างสำนึกความเป็นชุมชนและท้องถิ่น
2. ชุมชนเป็นผู้กำหนดอนาคตและจัดการหมู่บ้าน และชุมชนด้วยคุณค่าและภูมิปัญญาของตนเอง
3. เกื้อกูลประโยชน์ ต่อผู้ด้อยโอกาสในหมู่บ้าน และชุมชน
4. เชื่อมโยงกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างชุมชน ราชการ เอกชน และประชาสังคม
5. กระจายอำนาจในท้องถิ่นและพัฒนาประชาธิปไตยพื้นฐาน

1.3 วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองมีดังนี้

ข้อ 6 กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ มีวัตถุประสงค์ในการดำเนินการดังนี้

1. เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง สำหรับการลงทุนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้หรือเพิ่มรายได้ การลดรายจ่าย การบรรเทาเหตุฉุกเฉินและ จำเป็น เร่งด่วน และสำหรับการนำไปสู่การสร้างกองทุนสวัสดิภาพที่ดีแก่ประชาชนในหมู่บ้าน หรือชุมชน
2. ส่งเสริมและพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีขีดความสามารถในการจัดระบบ และบริหารจัดการเงินทุนของตนเอง
3. เสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชนเมือง ในด้านการเรียนรู้การสร้างและพัฒนาความคิดริเริ่ม เพื่อการแก้ไขปัญหา และเสริมสร้างศักยภาพและส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียง ในหมู่บ้านและชุมชนเมือง
4. การกระตุ้นเศรษฐกิจในระดับรากฐานของประเทศ รวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต
5. เสริมสร้างศักยภาพและความเข้มแข็งทั้งทางเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง

1.4 ระเบียบกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ มีระเบียบที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544
2. ระเบียบคณะกรรมการกองทุนแห่งชาติและชุมชนเมืองแห่งชาติว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
3. คู่มือสำหรับประชาชน เพื่อเตรียมการจัดตั้งและดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ตอนที่ 2 ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 ประกอบไปด้วย 2 หมวดสำคัญ ดังนี้

หมวด 1 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

ข้อ 6 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ มีชื่อย่อว่า กทบ. ประกอบไปด้วย นายกรัฐมนตรี เป็นประธาน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย เป็นรองประธาน คนที่หนึ่ง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง เป็นรองประธานคนที่สอง รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ที่นายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นรองประธานคนที่สาม ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ เลขาธิการ คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปลัดกระทรวงพาณิชย์ ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม ปลัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม เลขาธิการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ผู้อำนวยการธนาคารออมสิน ผู้จัดการธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร และผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจำนวนไม่เกิน 10 คน เป็นกรรมการ เลขาธิการนายกรัฐมนตรี เป็นกรรมการและเลขานุการ

คณะกรรมการอาจแต่งตั้งกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ จำนวนไม่เกิน 3 คน

ให้มีที่ปรึกษาคณะกรรมการ ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งโดยคำแนะนำของคณะกรรมการ จำนวนอย่างน้อย 3 คนแต่ไม่เกิน 7 คน

ข้อ 7 กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสองปี และอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้

ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระหรือในกรณีที่คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเพิ่มขึ้นในระหว่างที่กรรมการซึ่งแต่งตั้งไว้แล้วยังมีวาระอยู่ในตำแหน่ง ให้ผู้ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งแทนหรือเป็นกรรมการเพิ่มขึ้นอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการซึ่งได้แต่งตั้งไว้แล้ว

เมื่อครบกำหนดวาระตามวรรคหนึ่ง หากยังไม่มีกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่ ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งวาระนั้น ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่ากรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่

ข้อ 8 นอกจากพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามข้อ 7 กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- 1.1. ตาย
- 1.2. ลาออก
- 1.3. เป็นบุคคลล้มละลาย
- 1.4. คณะรัฐมนตรีมีมติให้พ้นจากตำแหน่ง
- 1.5. เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- 1.6. ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก

ข้อ 9 การประชุมของคณะกรรมการ ต้องมีกรรมการประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

ในการประชุมคราวใด ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานกรรมการผู้มีอาวุโสตามลำดับเป็นประธานในที่ประชุม ถ้าไม่มีรองประธานกรรมการมาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่ง เป็นเสียงชี้ขาด

ข้อ 10 คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

1. กำหนดนโยบาย การจัดตั้ง และแนวทางการบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง และกองทุน
2. กำหนดแผนการจัดหาเงินทุนกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง และแผนการจัดสรรให้แก่กองทุน
3. จัดทำร่างกฎหมายเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เสนอต่อคณะรัฐมนตรี
4. กำหนดแผนงาน และอกระเบียบ ข้อบังคับและประกาศในการจัดตั้ง และแนวทางการบริหารงานกองทุน
5. ออกระเบียบเกี่ยวกับการรับเงิน การจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงิน จัดหา และ จัดสรรผลประโยชน์ของกองทุน
6. ออกระเบียบเกี่ยวกับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และการบริหารกองทุน
7. แต่งตั้งคณะอนุกรรมการ คณะทำงาน เพื่อดำเนินการตามระเบียบนี้
8. ออกระเบียบ คำสั่ง และประกาศอื่น ๆ เพื่อปฏิบัติตามระเบียบนี้

9. เพื่อประโยชน์ในการบริหารงานของสำนักงาน อาจมีคำสั่งให้ข้าราชการหรือลูกจ้างของส่วนราชการ หรือคณะกรรมการอาจขอให้รัฐมนตรีมีมติให้พนักงาน หรือลูกจ้างของรัฐ วิชาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ ไปช่วยปฏิบัติเป็นเจ้าหน้าที่ของสำนักงานได้ โดยถือว่าเป็นการปฏิบัติราชการหรือปฏิบัติงานตามปกติ โดยจะให้ไปช่วยปฏิบัติงานเต็มเวลา บางเวลา หรือนอกเวลา ก็ได้ อีกทั้งอาจกำหนดค่าตอบแทนให้แก่ผู้ไปช่วยปฏิบัติงานด้วยก็ได้

10. รายงานผลการดำเนินงาน ปัญหาและอุปสรรค รวมทั้งฐานะการเงินของกองทุน ให้คณะกรรมการทราบอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

ข้อ 11 การประชุมของคณะกรรมการให้นำ ข้อ 9 มาใช้กับการประชุมและวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมอนุกรรมการ โดยอนุโลม

ข้อ 12 ให้คณะกรรมการ ที่ปรึกษา และคณะกรรมการ ที่ได้รับการแต่งตั้งตามระเบียบนี้ ได้เบี่ยงประชุมค่าตอบแทนตามอัตราที่กำหนด ในพระราชกฤษฎีกาเบี่ยงประชุมและค่าตอบแทนที่ปรึกษา ซึ่งนายกรัฐมนตรีแต่งตั้ง พ.ศ. 2523 และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยเบิกจ่ายจากสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี

หมวดที่ 2 สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

ข้อ 13 ให้มีสำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติในสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี

ข้อ 14 สำนักงานมีอำนาจ หน้าที่ ดังต่อไปนี้

1. ทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการ
2. ปฏิบัติงานธุรการของคณะกรรมการ ที่ปรึกษาคณะกรรมการและคณะกรรมการอนุกรรมการ
3. ศึกษารวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการดำเนินงานของคณะกรรมการและของกองทุน
4. ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้ทราบถึงการจัดตั้ง นโยบาย และแนวทางการบริหารกองทุน
5. ดำเนินการและประสานงานกับส่วนราชการและองค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อเตรียมความพร้อม ในการจัดตั้งกองทุน และแนวทางการบริหารกองทุน
6. จัดให้มีหรือสนับสนุนให้มีการประชุมชี้แจงและฝึกอบรมบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานกองทุน

7. พิจารณาเสนอความเห็นต่อคณะกรรมการในการพิจารณาแผนการบริหารและจัดการกองทุน
8. ให้การสนับสนุนปรึกษาหารือและข้อเสนอแนะแก่คณะกรรมการเกี่ยวกับนโยบายระเบียบ หลักเกณฑ์ การดำเนินงานกองทุน
9. ดำเนินการหรือมอบหมายให้หน่วยงานอื่น ๆ ดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกองทุน และรายงานผลต่อคณะกรรมการดำเนินการในส่วนการบริหารกองทุน
10. รายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีของสำนักงานเสนอต่อคณะกรรมการ
11. ดำเนินการอื่นใดตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

ตอนที่ 3 แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง (กทบ.1)

แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีส่วนสำคัญในการประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองต่าง ๆ เนื่องจากกระบวนการเลือกคณะกรรมการกองทุน มีกระบวนการคัดเลือก ดังต่อไปนี้

1. กระบวนการเลือกคณะกรรมการกองทุน
 - 1.1 จำนวนครัวเรือนที่เข้าร่วมประชุม จะต้องมีการเวียนตามในสี่ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมด
 - 1.2 การเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ให้เป็นไปตามมติที่ประชุม
 - 1.3 วันที่เลือกคณะกรรมการกองทุน
2. คุณสมบัติของคณะกรรมการกองทุน
 - 2.1 เป็นผู้ที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านและอาศัยอยู่ในหมู่บ้านติดต่อกันเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 2 ปี ก่อนวันที่ได้รับคัดเลือกเป็นกรรมการกองทุน
 - 2.2 เป็นผู้บรรลุนิติภาวะโดยมีอายุ 20 ปีบริบูรณ์
 - 2.3 ปฏิบัติตนอยู่ในหลักศาสนา มีความรับผิดชอบ เสียสละ มีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชน ไม่ติดการพนัน ไม่เกี่ยวข้องกับสิ่งเสพติด และไม่มีประวัติเสียทางด้าน การเงิน ตลอดจน ยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตย
 - 2.4 ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย คนไร้ความสามารถ หรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
 - 2.5 ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท

2.6 ไม่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ามีความผิดแต่รอการกำหนดโทษหรือรอการลงโทษในความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่หรือความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน ยกเว้นความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์และความผิดฐานบุกรุก

2.7 ไม่เคยถูกให้ออก ปล่อยออก หรือไล่ออกจากราชการ องค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ เพราะทุจริตต่อหน้าที่หรือสร้างความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่ทางราชการ องค์กร หรือหน่วยงานที่สังกัด

2.8 ไม่เป็นผู้ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งที่เสียสิทธิตามมาตรา 68 วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540

2.9 ไม่เป็นผู้ที่เคยพ้นจากตำแหน่งคณะกรรมการกองทุนตามข้อ 20 (3) และ (4) ตอนที่ 4 แบบคำขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง

การขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองนั้น มีวัตถุประสงค์เพื่อให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองได้ประเมินความพร้อมในด้านต่าง ๆ ของหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตามสภาพความเป็นจริง สำหรับหมู่บ้านและชุมชนเมืองจะต้องมีความพร้อมในด้านต่าง ๆ ดังนี้

แบบคำขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมกองทุนหมู่บ้าน / ชุมชนเมือง

จัดทำโดย

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน / ชุมชน บ้านตลาดเหนือ หมู่ 15 ตำบลสีคิ้ว อำเภอสีคิ้ว
จังหวัดนครราชสีมา

คำชี้แจง

แบบประเมินความพร้อมกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองจัดทำขึ้น เพื่อให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองได้ประเมินความพร้อมในด้านต่างๆ ของหมู่บ้านและชุมชนรวมทั้งให้ ข้อมูลรายละเอียดตามความเป็นจริง สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติใช้ในการกำหนดนโยบายและแนวทางในการพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้เจริญก้าวหน้าในด้านเศรษฐกิจและสังคมต่อไป

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของหมู่บ้าน/ชุมชน

1. จำนวนประชากรในหมู่บ้าน /ชุมชน 515 คน
2. จำนวนครัวเรือนในหมู่บ้าน /ชุมชน 144 ครัวเรือน
3. อาชีพของประชากรในหมู่บ้าน /ชุมชน ประกอบด้วย
 - (1) รับจ้าง
 - (2) ค้าขาย

ส่วนที่ 2 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน /ชุมชนเมือง

จำนวนครัวเรือนที่เข้าร่วมประชุมเพื่อกำหนดวิธีการเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน /ชุมชนเมือง

- 144 ครัวเรือน

วิธีการคัดเลือกกรรมการกองทุนหมู่บ้าน /ชุมชนเมือง

- มีการประชาสัมพันธ์ปากต่อปาก และประกาศเสียงตามสายของหมู่บ้าน ให้ชาวบ้านทราบพร้อมนัดหมายกันไปประชุมที่ทำการประธานกองทุนหมู่บ้าน เวลา 20.30 น. เพื่อประชุมคัดเลือกคณะกรรมการ โดยการโหวตเสียง 1 คนต่อ 1 เสียง

วันที่มีการคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน /ชุมชน วันที่ 26 กรกฎาคม 2545

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ทุกคนมีคุณสมบัติครบถ้วน ตามระเบียบของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านหรือไม่

- มีครบทุกคน

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ได้ร่วมกันประเมินประสิทธิภาพในการบริหารเงินกองทุนหมู่บ้านของตนเอง แล้วมีความเห็นว่า จำนวนคณะกรรมการที่มีประสิทธิภาพมีจำนวน

- ตั้งแต่ 5 คนขึ้นไป

ส่วนที่ 3 การเตรียมความพร้อมของหมู่บ้าน

3.1 ระเบียบข้อบังคับสำหรับใช้ในการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้าน

- มีแล้ว

3.2 ระเบียบข้อบังคับ

- มีข้อบังคับเกี่ยวกับสมาชิกภาพ(การเข้าเป็นสมาชิก การลาออก การฝากเงินออม การถือหุ้น ค่าธรรมเนียม และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสมาชิก

- ข้อบังคับเกี่ยวกับการรับเงิน การจ่ายเงินของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน

- ข้อบังคับเกี่ยวกับการกู้ยืมเงิน และการชาระคืนเงินกู้

- ข้อบังคับเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีกองทุน

3.3 วิธีการกำหนดระเบียบข้อบังคับ กำหนดขึ้นโดย

- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและประชาชนในหมู่บ้านร่วมกันกำหนดขึ้น

ส่วนที่ 4 ทูลดำเนินการของกองทุนหมู่บ้าน ปัจจุบันหมู่บ้านมีสมาชิกแล้ว ดังนี้

4.1 จำนวนกลุ่ม/องค์กรชุมชนภายในหมู่บ้าน ณ ปัจจุบันมีจำนวน 2 กลุ่มดังนี้

- กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต มีสมาชิก 76 คน เงินสะสมของกองทุน 190,310

4.2. ปัจจุบันกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองมีสมาชิกแล้ว 76 คนและสมาชิกประเภท องค์กร / กลุ่มในชุมชน 4 กลุ่ม

4.3. จำนวนเงินที่สมาชิกเข้ามามีส่วนร่วมกับกองทุนหมู่บ้าน ในรูปแบบของการถือหุ้น / การออม / ค่าธรรมเนียม / เงินบริจาคหรือให้เปล่า ในปัจจุบันดังนี้

- เงินออม / เงินถือหุ้น เป็นเงิน 190,310 บาท ณ วันที่ 5 เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2545

4.4. การเปิดบัญชีเงินฝากกับธนาคารออมสิน

- เปิดบัญชีแล้ว เลขที่บัญชีกองทุน 1 ล้านบาท 06-4307-20-066281-5 ธนาคารออมสินสาขา สีคิ้ว และเลขบัญชีธนาคารเงินสะสมของกองทุน 06-4307-20-064118-7 วันที่เปิดบัญชีเงินล้าน วันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ. 2545 จำนวนเงินฝากคงเหลือ ณ ปัจจุบัน เป็นเงิน 190,310 บาท

4.5 หมู่บ้านมีความร่วมมือหรือเชื่อมโยงในการพัฒนากับหมู่บ้านหรือเครือข่ายอื่นนอก หมู่บ้านหรือไม่

ส่วนที่ 5 แนวคิดในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน

เมื่อได้รับการสนับสนุนเป็นวงเงินไม่เกิน 1,000,000 บาท จากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง แห่งชาติ

- 5.1 วิธีการในการบริหารเงินกองทุนหมู่บ้าน ให้มีการกระจายผลประโยชน์อย่างทั่วถึงดังนี้ ให้สมาชิกมีสิทธิโดยทั่วถึงกัน ดูจากความพร้อมของแต่ละสมาชิกเป็นหลัก
- 5.2 วิธีการในการบริหารเงินกองทุนหมู่บ้าน ให้มีการหมุนเวียนอย่างต่อเนื่อง ดังนี้จะให้สมาชิกที่กู้ไปแล้วส่งคืนภายใน 1 ปี พร้อมดอกเบี้ย แล้วให้สมาชิกคนใหม่กู้ต่อไปปีที่ 2 เพื่อหมุนเวียน
- 5.3 กองทุนหมู่บ้าน จะให้สมาชิกกู้ยืมเพื่อกิจกรรมอะไรบ้าง

ตารางที่ 1 กิจกรรมที่ให้กู้ยืมของกองทุนหมู่บ้าน

ลำดับที่	กิจกรรมที่ให้กู้ยืม	วงเงินกู้ยืม (บาท)	อัตราดอกเบี้ย (ร้อยละต่อปี)	ระยะเวลาชำระคืน (เดือน/ปี)	ข้อกำหนดหรือเงื่อนไข สำคัญ
1	กู้เพื่อประกอบอาชีพ	ไม่เกิน 20,000	12	1 ปี	ต้องชำระคืนทั้งต้น+ดอกเบี้ยภายใน 1 ปี
2	กู้เพื่อการแปรรูปสินค้าอุตสาหกรรม	ไม่เกิน 50,000	12	1 ปี	ต้องชำระคืนทั้งต้น+ดอกเบี้ยภายใน 1 ปี
2	ลดรายจ่ายเพิ่มรายได้	5,000 ไม่เกิน 20,000	12	1 ปี	ต้องชำระคืนทั้งต้น+ดอกเบี้ยภายใน 1 ปี

5.4 หลักเกณฑ์ในการพิจารณาเงินกู้

- ความพร้อมของสมาชิกผู้กู้เงิน
- อาชีพผู้กู้เงิน และระเบียบการกู้ยืม

5.5 วิธีการในการควบคุมและติดตามการใช้เงินกู้ วิธีดังนี้

- ใช้มาตรการทางสังคม โดยการประชาคม เพื่อการทวงหนี้
- ต้องให้ผู้ค้าประกันรับผิดชอบ
- ดำเนินการตามกฎหมาย

5.6. วิธีการป้องกันความเสี่ยงภัยในการกู้ ประกอบด้วยผู้ค้ำประกันรับผิดชอบ ยึดเงินหุ้นของสมาชิก ชี้คหลักทรัพย์

5.7. วิธีการแก้ปัญหาในกรณีที่สมาชิกได้รับเงินกู้ไปแล้วไม่ส่งใช้คืนเงินต้นและดอกเบี้ยเงินตามสัญญา คือ

- ส่งหน่วยเร่งรัดหนี้สินติดตามทวงถาม
- ใช้เวทีประชาคม

5.8 แนวทางการบริหารกองทุนหมู่บ้านในด้านการจัดสวัสดิการให้แก่ประชาชนในหมู่บ้านมีแนวทางดังนี้

(1) คืนเงินปันผลให้กับสมาชิก	50%
(2) สาธารณะประโยชน์	10%
(3) ตอบแทนคณะกรรมการ	20 %
(4) บริหารกลุ่ม	20%

ตอนที่ 5 ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

จากการวิเคราะห์ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง พบว่าระเบียบกองทุนหมู่บ้านตลาดเหนือ ประกอบด้วยสาระสำคัญอยู่ 5 เรื่อง ซึ่งสรุปได้ดังนี้

1. ที่ตั้งกองทุนหมู่บ้านตลาดเหนืออยู่เลขที่ 180 หมู่ 15 ตำบลสีคิ้ว อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา รหัสไปรษณีย์ 30140 ระเบียบนี้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ประกาศคัดเลือกแต่งตั้งคณะกรรมการวันที่ 26 กรกฎาคม 2544 เวลา 19.30 น เป็นต้นไป

2. วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกองทุน

- (1) เป็นแหล่งเงินทุนเพื่อประกอบอาชีพ
- (2) เป็นแหล่งเงินทุนเพื่อแปรรูป
- (3) เป็นแหล่งเงินทุนกู้ยืมเงิน

4. แหล่งที่มาของกองทุน ประกอบด้วยเงินและทรัพย์สิน ดังนี้

- (1) เงินที่ได้รับจัดสรรจากรัฐบาล
- (2) ดอกเบี้ยหรือผลประโยชน์ใด ๆ ที่เกิดขึ้นจากเงินกองทุน
- (3) ค่าธรรมเนียมแรกเข้า 50 บาท ต่อ 1 คน
- (4) เงินฝากสัจจะ (หุ้น) 20 – 100 บาท

5. คุณสมบัติของสมาชิก

- (1) เป็นคนในหมู่บ้านและมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านของหมู่บ้านตลาดเหนือ ตั้งแต่ 1 ปีขึ้นไป
- (2) บุคคลนั้นต้องมีอายุ 20 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป แต่ไม่เกิน 65 ปี
- (3) เป็นผู้พร้อมที่จะปฏิบัติตามระเบียบของกองทุน
- (4) สมาชิกต้องเปิดบัญชีฝากเงินที่ธนาคารออมสิน
- (5) เป็นผู้ประพฤติตนดีไม่เสพหรือเกี่ยวข้องกับยาเสพติด
- (6) จะต้องเป็นผู้ที่ไม่มีประวัติการค้างชำระหนี้

6. การสมัครเป็นสมาชิก

- (1) ยื่นคำขอสมัครเป็นสมาชิกกองทุนได้ที่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน
- (2) ผู้มีคุณสมบัติของสมาชิก สามารถยื่นสมัครเข้าเป็นสมาชิกกองทุนได้เดือนละ 1 ครั้ง

โดยสมาชิกสมัครได้ทั้งลักษณะบุคคล และกลุ่มหรือองค์กรชุมชนแล้วแต่ความสมัครใจของผู้สมัครสมาชิก

(3) สถานที่สมัคร ณ ที่ทำการกลุ่มออมทรัพย์ เลขที่ 180 หมู่ที่ 15 ตำบลสีคิ้ว อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา

(4) คณะกรรมการกองทุนเป็นผู้พิจารณาว่าจะรับบุคคลหนึ่งบุคคลใดเข้าเป็นสมาชิกโดยชอบธรรม โดยมติเห็นชอบ 3 ใน 4 ของคณะกรรมการกองทุน

7. การพ้นสภาพจากการเป็นสมาชิก

- (1) เสียชีวิต
- (2) ลาออกและได้รับอนุมัติให้ลาออกจากคณะกรรมการกองทุน
- (3) จงใจฝ่าฝืนระเบียบของกองทุนหรือแสดงตนเป็นปรปักษ์หรือไม่ ให้ความช่วยเหลือหรือร่วมมือกับกองทุนไม่ว่าจะด้วยประการใด

(4) ผู้กู้ยืมเงินนำเงินไปใช้นอกกรอบวัตถุประสงค์ตามสัญญาให้คณะกรรมการยกเลิกสัญญาและเรียกเงินกู้พร้อมดอกเบี้ยเต็มจำนวนโดยทันที แต่ให้คณะกรรมการเรียกประชุมสมาชิกให้พ้นจากสมาชิกห้ามมิให้สมัครเข้าเป็นสมาชิกเป็นระยะเวลา 2 ปี

8. คณะกรรมการกองทุน หมู่บ้านตลาดเหนือ มีคณะกรรมการทั้งหมด 15 คน ซึ่งแบ่งหน้าที่และฝ่ายต่าง ดังนี้

1. นางสาวชุติมา	พงษ์ธราธาร	ประธานกองทุน
2. นายดาบตำรวจสุพจน์	วิมลชัย	รองประธาน
3. นางสุวีรัตน์	อ่อนศรี	เลขานุการ
4. นางมาลี	จันทร โฉมทัย	เหรัญญิก
5. นางปราณี	จันทรรวงทอง	เหรัญญิก
6. นางชุมศรี	คณาติยานนท์	ประชาสัมพันธ์
7. นายนพดล	พรหมพันธ์ใจ	ประชาสัมพันธ์
8. นางสาวเพ็ญศิริ	ทวนพรหมราช	ประชาสัมพันธ์
9. นายดาบตำรวจปรีชา	เบ็ญขุนทด	ทะเบียนหุ้นและปฏิคม
10. นางวันเพ็ญ	คัมภีรานนท์	สินเชื่อและปฏิคม
11. นายธีรพงษ์	สุดโต	ทะเบียนหุ้นและสินเชื่อ
12. พันโทจำลอง	คล้ายทอง	สินเชื่อและตรวจสอบภายใน
13. นายเฉลิม	สุรินทร์	ทะเบียนหุ้นและสินเชื่อ

8. การจัดสรรกำไรสุทธิประจำปี

- (1) ปันผลค่าหุ้นคืนสมาชิก 20 %

- (2) เป็นเงินเฉลี่ยคืนให้แก่ผู้กู้ 15 %
- (3) ค่าตอบแทนคณะกรรมการ 10 %
- (4) เป็นทุนเพื่อสมทบกองทุน 10 %

ตอนที่ 6 การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

การพิจารณาเงินกู้ให้กับผู้กู้นั้น คณะกรรมการจะต้องดำเนินการตามหมวด 7 ว่าด้วยการกู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยกองทุนบ้านตลาดเหนือ หมู่ที่ 15 ตำบลสีคิ้ว อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมาจะพิจารณาเงินกู้ให้กับสมาชิก ดังนี้

1. การอนุมัติเงินกู้ สมาชิกที่ประสงค์จะกู้เงินจะต้องจัดทำโครงการเพื่อขอกู้เงินจากคณะกรรมการกองทุน โดยครบคร่าวละ 1 ราย ในการกู้ยืมเงินอย่างชัดเจน
2. ลักษณะโครงการ สมาชิกยื่นขอกู้เงิน ต้องมีลักษณะหรือคุณสมบัติก็คือเป็นโครงการที่สามารถดำเนินการได้จริงมีความเป็นไปได้ทางการตลาด และสามารถเห็นได้ชัดเจนว่ามีความคุ้มค่าต่อการลงทุน
3. วงเงินกู้ ให้สมาชิกกู้ได้รายละ 20,000 บาท หรือไม่เกิน 50,000 บาท ในกรณีที่คณะกรรมการกองทุนมีมติ 3 ใน 4 ของคณะกรรมการควรอนุมัติเงินกู้อย่างไม่เกิน 20,000 บาท คณะกรรมการกองทุนจะเรียกประชุมสมาชิกทั้งหมด เพื่อให้พิจารณาวินิจฉัยชี้ขาด แต่ทั้งนี้การอนุมัติเงินกู้อย่างหนึ่งไม่เกิน 50,000 บาท จะต้องใช้หลักทรัพย์ค้ำประกัน / และบุคคลค้ำประกัน
4. การทำสัญญาเงินกู้ ทุกประเภท ต้องมีการทำสัญญาไว้กับคณะกรรมการไว้ 1 ชุด ตามแบบและเงื่อนไข
 - (1) ถ่ายสำเนาเอกสารสำคัญอย่างละ 1 ชุด ทะเบียนบ้าน บัตรประจำตัวประชาชน ทะเบียนสมรส
 - (2) ผู้ค้ำประกัน 2 คน และต้องเป็นสมาชิกกองทุนเท่านั้น และหัวหน้าครอบครัว 1 คน ค้ำประกันได้ 2 ครั้ง
 - (3) กู้สมรส (ถ้ามี) ต้องลงลายมือชื่อให้คำยินยอม
 - (4) มีหลักทรัพย์ค้ำประกัน
 - (5) มีพยานหรือผู้รู้เห็น เช่น ค้ำประกัน
 - (6) การกู้ กู้เงิน ได้ตั้งแต่ 1,000 บาท ขึ้นไปแต่ไม่เกิน 20,000 บาท ต่อ 1 ราย ต่อ 1 ปี
 - (7) คณะกรรมการไม่มีสิทธิค้ำประกันเงินกู้ใด ๆ ทั้งสิ้น

1. หลักประกันเงินกู้ มีข้อกำหนดดังนี้
 - 5.1 โฉนดที่ดิน หลักทรัพย์
 - 5.2 ผู้ค้ำประกัน 2 คน
 2. การชำระคืนเงินกู้
 - 6.1 ให้ผู้กู้ส่งคืนเงินต้นพร้อมดอกเบี้ยภายในกำหนด 1 ปี
 - 6.2 กรณีผู้กู้ผิดสัญญาส่งคืนเงินต้น ให้ผู้กู้เสียค่าปรับในอัตราร้อยละ 2 บาท ต่อวัน เพิ่มจากดอกเบี้ยปกติ ภายใน 7 วัน ถ้าเกินกำหนดพิจารณาสอบถามผู้ค้ำประกัน
 3. อัตราดอกเบี้ย ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการกำหนด
- ตอนที่ 7 หลักการประเมินโครงการ แบบชีพพีโมเดล (CIPP Model)

สต๊อฟเฟิลบีม ได้ให้ความหมายของการประเมินว่า “เป็นกระบวนการของการวิเคราะห์เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการตัดสินใจในทางเลือกต่าง ๆ ที่มีอยู่” (Evaluation is the process of delineating, obtaining and using information for jauging alternative decision)

รูปแบบของการประเมินโดยใช้หลักของเหตุผลทั่ว ๆ ไป อธิบายถึงความสัมพันธ์ระหว่างการประเมินกับการตัดสินใจ และแสดงให้เห็นถึงว่ากระบวนการประเมินใด ๆ ประกอบด้วย ขั้นตอน ดังนี้ คือ

- (1) ขั้นตอนการวิเคราะห์กิจกรรมและข้อมูลที่จะประเมินเพื่อสนองความต้องการของผู้ตัดสินใจ
- (2) ขั้นตอนของการรวบรวมสารสนเทศ (Information) ที่ต้องการ
- (3) ขั้นตอนของการเสนอสารสนเทศให้แก่ผู้ตัดสินใจ
- (4) ด้วยวิธีการดังกล่าวนี้ เชื่อว่าการตัดสินใจนั้นจะเป็นไปด้วยความสมเหตุสมผลในการบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิภาพ

7.1 ข้อควรคำนึงถึงในการใช้รูปแบบการประเมิน

- (1) วัตถุประสงค์ของการประเมิน คือ การให้สารสนเทศเพื่อการตัดสินใจ ดังนั้นจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมียละเอียดที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจ
- (2) ชนิดของการตัดสินใจที่แตกต่างกัน ต้องการออกแบบการประเมินที่แตกต่างกัน และควรใช้รูปแบบการประเมินที่มีประสิทธิผลและเป็นรูปแบบทั่ว ๆ ไป

(3) ในกรณีที่รูปแบบการประเมินมีความแตกต่างกันในด้านเนื้อหา (Context) ควรใช้ขั้นตอนของการติดตามผลดังนี้ คือ วิเคราะห์ รวบรวม นำเสนอ (ดังรูปที่ 1)

(4) การตัดสินใจประกอบด้ว้ขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้ คือ ขั้นตอนการวิเคราะห์ออกแบบเลือกและปฏิบัติ จึงจำเป็นที่จะต้องอาศัยข้อมูลจากการประเมิน ดังนั้น จึงต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างนักประเมินและผู้ตัดสินใจ

(5) เพื่อให้ได้มาซึ่งคำตอบในการตัดสินใจ การออกแบบการประเมินจึงควรคำนึงถึงเกณฑ์ที่มีความตรงภายใน ความตรงภายนอก ความเที่ยง และมีความเป็นปรนัย

(6) การประเมินที่เป็นกระบวนการต่อเนื่องเป็นวัฏจักร (Cycle) ต้องใช้กับโครงการที่เป็นระบบ

7.2 รูปแบบของการประเมินแบบ (CIPP MODEL)

รูปแบบของการประเมินแบบซีพีพี มาจากตัวอักษรภาษาอังกฤษตัวแรกของประเด็นที่จะทำการประเมิน

1. การประเมินบริบท หรือ สภาวะแวดล้อม (Context Evaluation : C) เป็นกระบวนการประเมินเพื่อให้ได้มาซึ่งเหตุผลเพื่อช่วยในการกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการ โดยจะเน้นด้านความสัมพันธ์ที่เกี่ยวกับสภาพแวดล้อม ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน สภาพภูมิศาสตร์ สภาพเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมประเพณี โครงสร้างพื้นฐาน ทรัพยากร การรวมกลุ่ม ผู้นำ ความเข้มแข็งของชุมชน ตลอดจนการศึกษาปัญหาอุปสรรค อันจะนำไปสู่การกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการ

2. การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation: I) เป็นการจัดหาข้อมูลเพื่อใช้ในการตัดสินใจความเหมาะสมของแผนงานต่าง ๆ ที่วางไว้ ความสามารถของหน่วยงานหรือตัวแทนในการจัดโครงการยุทธวิธีที่ใช้ในการบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ การได้รับความช่วยเหลือในด้านต่างๆ ซึ่งจะช่วยให้อโครงการดำเนินไปได้ เช่น หน่วยงานที่จะช่วยเหลือ เวลา เงินทุน อาคารสถานที่ อุปกรณ์เครื่องมือ รวมทั้งเทคโนโลยีและแผนการของการดำเนินการโครงการ เป็นต้น

3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation : P) มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ เพื่อหาและทำนายข้อบกพร่องของกระบวนการ หรือการดำเนินการตามขั้นตอนที่วางไว้ เพื่อรวบรวมสารสนเทศสำหรับผู้ตัดสินใจวางแผนเพื่อเป็นการสะสมถึงการปฏิบัติต่างๆ ที่เกิดขึ้น

ส่วนประกอบที่สำคัญของการประเมินกระบวนการ มี 4 อย่าง

- (1) การจัดหานักประเมินกระบวนการเต็มเวลา
- (2) เครื่องมือที่เป็นสื่อในการบรรยายกระบวนการ

(3) การร่วมประชุมอย่างสม่ำเสมอระหว่างนักประเมินโครงการและบุคคลากรในโครงการ หรือในแผนงานเอง

(4) การปรับปรุงโครงร่างการประเมินอยู่เป็นนิจ

การทำตามกระบวนการ จำเป็นต้องมีข้อมูลย้อนกลับ โดยต่อเนื่องเกี่ยวกับว่าทำอะไรโครงการนั้นจึงจะทำหน้าที่ได้สมบูรณ์ที่สุด การประเมินกระบวนการให้ข้อมูลแก่ผู้ตัดสินใจในการคาดคะเนล่วงหน้า การปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหาและบันทึกกระบวนการสำหรับแปลความหมายของความสำเร็จของโครงการ

4. การประเมินผลผลิตที่เกิดขึ้น (Product Evaluation: P) เป็นกระบวนการประเมินเพื่อเปรียบเทียบผลและแปลความหมายที่เกิดขึ้นกับวัตถุประสงค์ของโครงการ นอกจากนี้ได้นำเสนอประเภทของการตัดสินใจที่สอดคล้องกับประเด็นที่ประเมิน ดังนี้

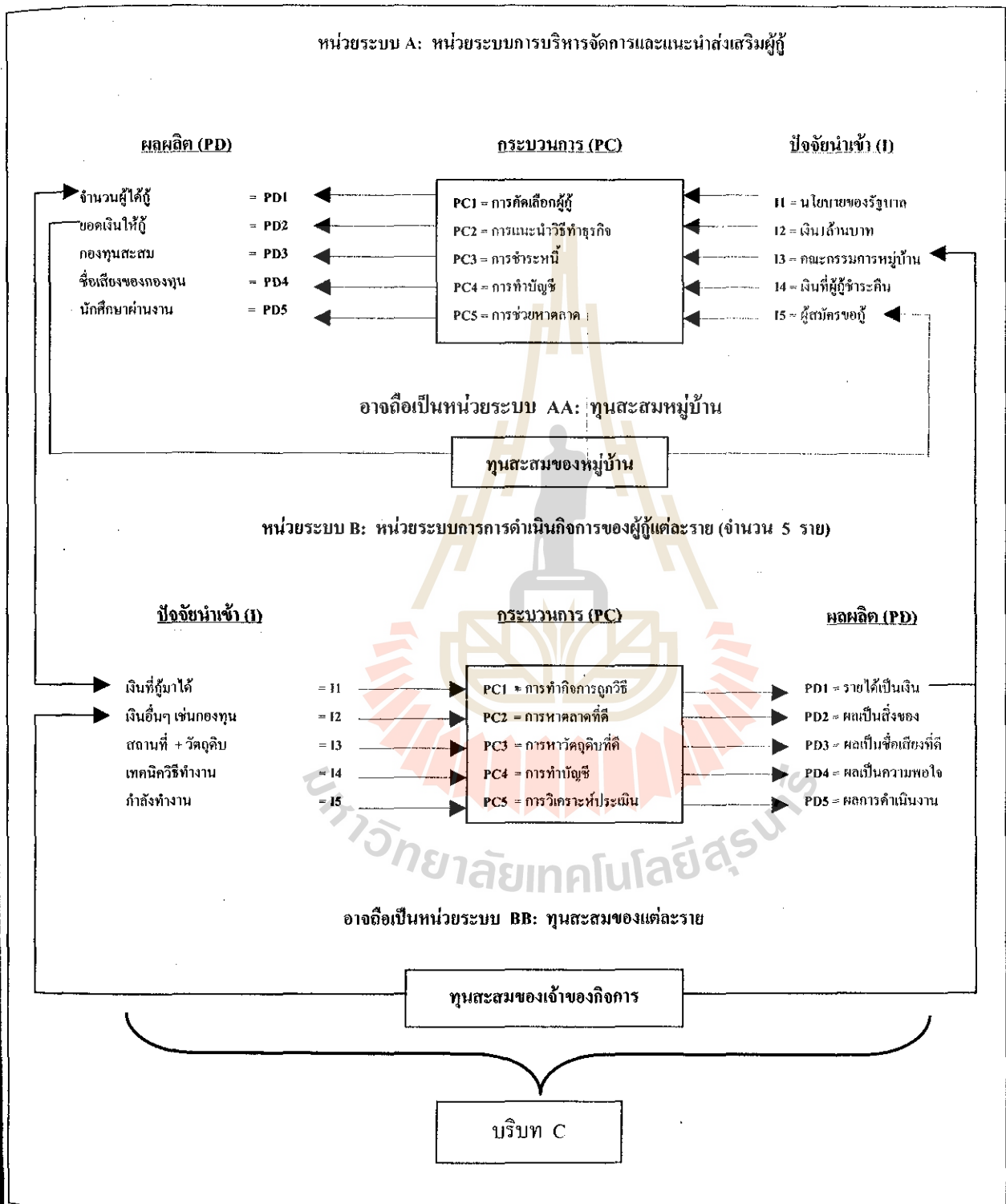
4.1. การตัดสินใจเพื่อการวางแผน (Planning Decisions) เป็นการตัดสินใจที่ใช้ข้อมูลจากการประเมินสภาพแวดล้อมที่ได้นำไปใช้ในการกำหนดจุดประสงค์ของโครงการให้ สอดคล้องกับแผนการดำเนินการ

4.2. การตัดสินใจเพื่อกำหนดโครงสร้างของโครงการ (Structuring Decision) เป็นการตัดสินใจที่ใช้ข้อมูลจากปัจจัยเบื้องต้น ที่ได้นำไปใช้ในการกำหนดโครงสร้างของแผนงาน และขั้นตอนของการดำเนินการของโครงการ

4.3. การตัดสินใจเพื่อนำโครงการไปปฏิบัติ (Implementation Decision) เป็นการตัดสินใจที่ใช้ข้อมูลจากการประเมินกระบวนการ เพื่อพิจารณาควบคุมดำเนินการให้เป็นไปตามแผนและปรับปรุงแก้ไขการดำเนินการให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด

4.4. การตัดสินใจเพื่อทบทวนโครงการ (Recycling Decision) เป็นการตัดสินใจที่ใช้ข้อมูลจากการประเมินผลผลิตที่เกิดขึ้น เพื่อพิจารณาการยุติ ล้มเลิก หรือปรับขยายโครงการที่จะนำไปใช้ในโอกาสต่อไป

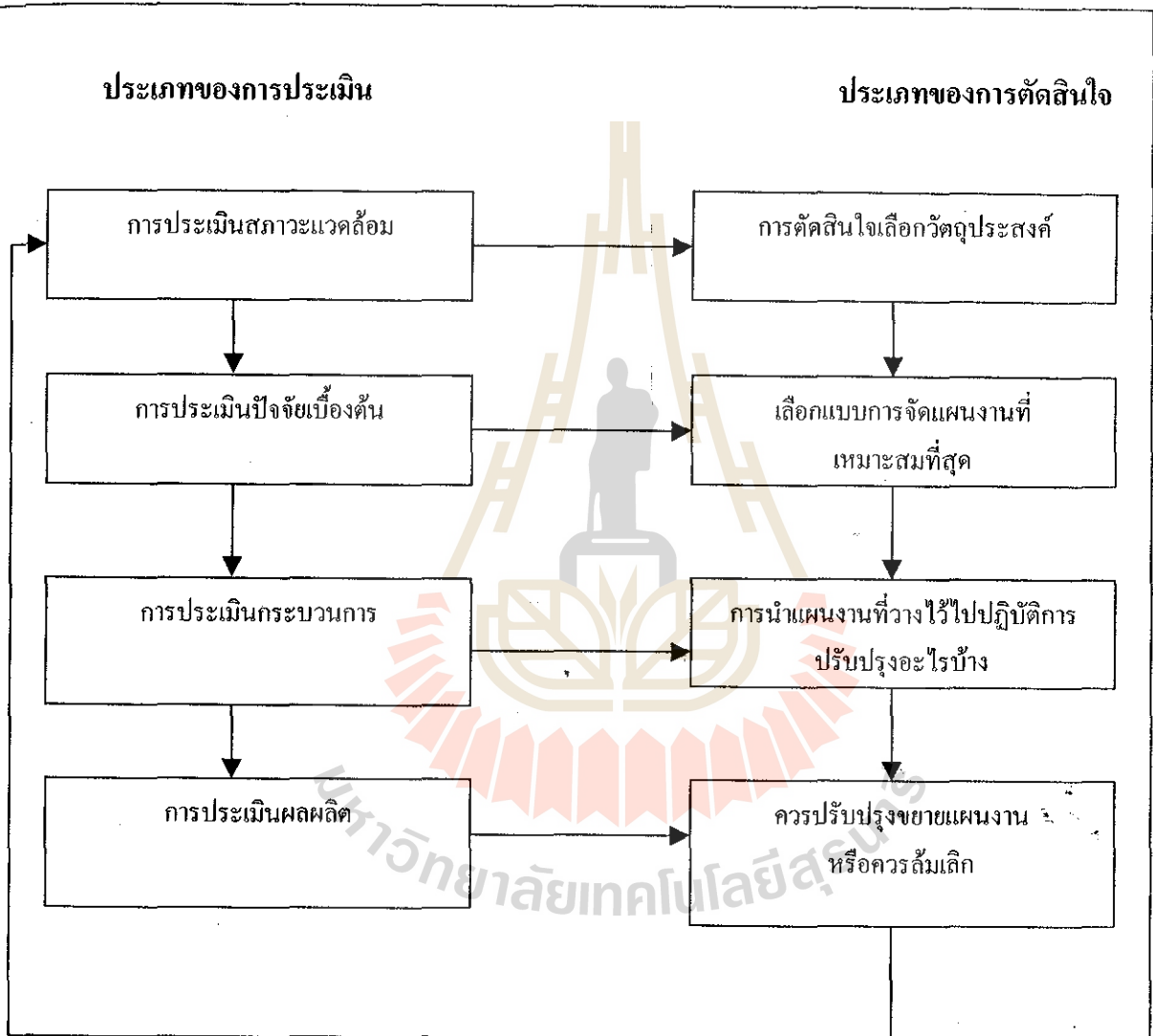
แผนภาพแสดงองค์ประกอบภายในของกองทุนหมู่บ้านในรูปแบบของ “ซีพีพี โมเดล” ซึ่งมี ส่วนประกอบดังนี้

แผนภาพที่ 1 แสดงระบบการทำงานของโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

สรุปความสัมพันธ์ของประเภทการประเมินและประเภทของการตัดสินใจ

แผนภาพที่ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างการประเมินกับการตัดสินใจในแบบจำลองชีพพี
(สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ 2525)

ตอนที่ 8 การวิเคราะห์โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

การวิเคราะห์โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีขั้นตอนในการวิเคราะห์ ดังนี้

1. **วิเคราะห์บริบท (Context Analysis)** เป็นการวิเคราะห์สภาพทั่วไปของหมู่บ้านและรายบุคคล (ผู้กู้) เพื่อศึกษาปัจจัยด้านบวกและด้านลบที่ส่งเสริมและขัดขวางการบรรลุเป้าหมาย ศึกษาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนตามทัศนะของประชาชน
2. **วิเคราะห์ปัจจัยเบื้องต้น (Input Analysis)** เริ่มที่นโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสถาบันการศึกษา ประชาสัมพันธ์และประกาศรับสมัครบัณฑิตเพื่อเข้าร่วมโครงการ
3. **วิเคราะห์กระบวนการของโครงการ (Process Analysis)** จัดทำหลักสูตรการศึกษาระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาการจัดการและการประเมินโครงการ จัดตั้งคณะกรรมการอำนวยการคณะกรรมการดำเนินการในส่วนกลางและระดับจังหวัด เพื่อทำหน้าที่ประสานงาน ดำเนินงานให้โครงการบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมาย ให้บัณฑิตศึกษาทั้งในสถาบันการศึกษา และปฏิบัติงานจริงในพื้นที่ โดยใช้แบบสอบถาม (บร.1 - บร.12) ในการเก็บข้อมูลคณาจารย์ นิเทศก์ ติดตามและนิเทศก์ ช่วยเหลือนักศึกษาในพื้นที่การปฏิบัติงานและนักศึกษาต้องรายงาน ผลการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแก่คณาจารย์นิเทศก์
4. **วิเคราะห์ผลของโครงการ (Output Analysis)** เมื่อสิ้นสุดโครงการแล้วจำนวน เงินกองทุน 1 ล้านบาทยังอยู่ บัณฑิตที่ว่างงานมีรายได้ เป็นผู้สำเร็จการฝึกอบรม ซึ่งจะได้รับประกาศนียบัตรบัณฑิต หลักสูตรการจัดการและการประเมินโครงการ โดยใช้ชุมชนเป็น ห้องเรียนมีการเรียนรู้ ปฏิบัติงานและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในพื้นที่ ซึ่งจะมีประสบการณ์จริงนำไปใช้ในการทำงานต่อไป และกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองมีการบริหารจัดการกองทุนที่มี ประสิทธิภาพยิ่งขึ้น มีกระบวนการศึกษาวิจัยเชิงปฏิบัติการ การติดตามประเมินผลและส่งเสริมการพัฒนานโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ซึ่งเป็นการสร้างเสริมกิจกรรมของนโยบายที่มีอยู่ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น และจำนวนรายงานผลความก้าวหน้าเป็นระยะ ๆ อย่างต่อเนื่องและรายงานผลการวิจัยในรูปของสารนิพนธ์ของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ตอนที่ 9 เอกสารที่เกี่ยวข้อง

กรอบแนวคิดทฤษฎี หรือต้นแบบทางความคิดที่ผู้เขียนสารนิพนธ์ ในการประเมินโครงการ กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ครั้งนี้ต้องใช้ต้นแบบทางความคิดเชิงระบบ เรียกว่า “ซีพีพี โมเดล” (CIPP Model) โดยใช้ตัวอย่างของหน่วยระบบ อักษรย่อดังกล่าวมีความหมายดังนี้

C	ย่อมาจาก	Context	บริบทของหน่วยระบบ
I	ย่อมาจาก	Input	ปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ
P	ย่อมาจาก	Process	กระบวนการของหน่วยระบบ
P	ย่อมาจาก	Product	ผลผลิตของหน่วยระบบ

1. แนวคิดและรูปแบบการประเมินของไทเลอร์ (Tyler's Rationale and Model of Evaluation)

ไทเลอร์ ได้กล่าวถึงการประเมินว่า “การประเมิน คือ การเปรียบเทียบพฤติกรรมที่สังเกตได้กับจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมที่กำหนดไว้” โดยมุ่งเน้นที่การประเมินทางการศึกษา

1.1 หลักการของแนวคิดไทเลอร์ แบบดั้งเดิมจำแนกเป็น 4 ประการ คือ

- (1) กำหนดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมอย่างชัดเจน มีความเฉพาะเจาะจง
- (2) กำหนดเนื้อหาหรือประสบการณ์ที่ช่วยให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์
- (3) เลือกวิธีการที่จะช่วยให้การเรียนในเนื้อหาประสบความสำเร็จ
- (4) ประเมินผลว่าผู้เรียนมีความสำเร็จมากน้อยเพียงใด

1.2 กรอบแนวคิดของการประเมินในยุคใหม่ของไทเลอร์ จำแนกเป็น 6 ส่วนคือ

- (1) การประเมินจุดประสงค์
- (2) การประเมินแผนการเรียนรู้
- (3) การประเมินเพื่อแนะแนวทางในการพัฒนาโครงการ
- (4) การประเมินเพื่อนำโครงการไปปฏิบัติ
- (5) การประเมินผลลัพธ์ของโครงการทางการศึกษา
- (6) การติดตามผลและการประเมินผลกระทบ

ไทเลอร์ ได้สรุปความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินโครงการว่า เกณฑ์ที่ตัดสินความสำเร็จของโครงการ ควรจะพิจารณาจากความสำเร็จของส่วนรวม และมุ่งเน้นที่การประเมินผลสรุป (Summative Evaluation) มากกว่าการประเมินความก้าวหน้า (Formative Evaluation)

2. แนวคิดและรูปแบบการประเมินของสคิปเวน (Scriven's Evaluation Ideologies and Model) สคิปเวน ได้กำหนดความหมายของการประเมิน “การประเมินเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการรวบรวมข้อมูล การตัดสินใจเลือกใช้เครื่องมือ เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล และการกำหนดตัวชี้วัดและเกณฑ์ในการประเมิน” และมีความพยายามที่จะสร้างแนวคิดและรูปแบบการประเมินที่ผสมผสานแนวคิดของไทเลอร์ และครอนบาค เข้าด้วยกัน โดยได้จำแนกประเภทของการประเมินออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

2.1 การประเมินยึดเป้าหมายเป็นหลัก เป็นการประเมินที่ใช้เป้าหมายของโครงการเป็นเกณฑ์ในการพิจารณาว่าการดำเนินการนั้นบรรลุเป้าหมายของโครงการ หรือไม่โดยแบ่งการประเมินเป็น 2 ระยะ คือ

(1) การประเมินระหว่างดำเนินการ (Formative Evaluation) มีเป้าหมายของการประเมินเพื่อหาข้อดี ข้อบกพร่องที่เกิดขึ้นระหว่างการดำเนินโครงการ เพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการดำเนินการโครงการระยะต่อไป

(2) การประเมินผลรวม (Summative Evaluation) มีเป้าหมาย คือ ผลผลิตที่เกิดขึ้นเมื่อโครงการสิ้นสุดแล้ว ซึ่งจะเป็นตัวชี้วัดคุณค่าความสำเร็จของโครงการที่จะสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงโครงการอื่นที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน ให้ประสบผลสำเร็จเป็นอย่างดี

2.2 การประเมินที่ไม่ยึดเป้าหมายเป็นหลัก เป็นการประเมินที่ไม่ได้มุ่งเน้นเฉพาะผลผลิตที่เกิดขึ้นตามเป้าหมายเท่านั้น แต่จะนำผลกระทบอื่น ๆ มาร่วมพิจารณาในการตัดสินคุณค่าด้วยระบบคุณธรรม ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางของการวิจัยเชิงคุณภาพ ที่สามารถรวบรวมข้อมูลสารสนเทศจากกลุ่มเป้าหมายที่มีความซับซ้อน ดังนั้นการประเมินตามแนวทางนี้ควรที่จะมีการออกแบบการประเมินให้มีความยืดหยุ่นในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่มีคุณค่า อันจะช่วยส่งเสริมให้การประเมินโครงการมีประสิทธิภาพ ในส่วนที่จะใช้ข้อมูลสารสนเทศที่สอดคล้องกับความเป็นจริงมากกว่า แต่มีความยุ่งยากที่เกิดขึ้น คือ การพิจารณาอย่างครอบคลุมในการดำเนินการโครงการใด ๆ ที่ตัวชี้วัด เกณฑ์ และเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินจะระบุเป็นแนวทางที่ชัดเจนได้ค่อนข้างยาก

นอกจากนี้สคิปเวนได้จำแนกการประเมินสิ่งที่ประเมินเป็น 2 ลักษณะ ได้แก่

(1) การประเมินคุณค่าภายใน (Intrinsic Evaluation) เป็นการประเมินคุณค่าของสิ่งที่เกี่ยวข้องกับโครงการ อาทิ จุดประสงค์ โครงสร้าง เนื้อหา หรือประสิทธิภาพของเครื่องมือเครื่องใช้ เป็นต้น ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าการประเมินวิธีนี้เป็นประเมินเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนที่จะเริ่มดำเนินโครงการ

(2) การประเมินความคุ้มค่า (Pagoff Evaluation) เป็นการประเมินในส่วนที่ผลของการดำเนินโครงการมีต่อผู้รับบริการจากโครงการ

3. แนวคิดการประเมินของอัลคิน (Alkin's Concept of Evaluation) “การประเมิน” ตามความของอัลคิน คือ กระบวนการคัดเลือก การประมวลผลข้อมูล และการจัดการระบบสารสนเทศที่มีประโยชน์ เพื่อนำเสนอข้อมูลต่อผู้มีอำนาจการตัดสินใจ หรือใช้เป็นข้อมูลในการกำหนดแนวทางในการเลือกการดำเนินการโครงการ ซึ่งอัลคินได้จำแนกการประเมินตามวัตถุประสงค์ของการใช้ผลการประเมิน เป็น 5 ส่วน ได้แก่

3.1 การประเมินระบบ เพื่อกำหนดจุดประสงค์ของโครงการ เป็นการประเมินก่อนเริ่มโครงการให้สอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย

3.2 การประเมินวางแผนโครงการ เป็นการประเมินเพื่อหาแนวทาง หรือวิธีการที่จะส่งเสริมให้การดำเนินการโครงการให้บรรลุวัตถุประสงค์

3.3 การประเมินระหว่างกรดำเนินการ เป็นการประเมินเพื่อพิจารณาการดำเนินโครงการเป็นไปตามแผนที่กำหนดให้หรือไม่ หรือการดำเนินการอยู่ในขั้นตอนที่ควรจะเป็นมากน้อย เพียงใด

3.4 การประเมินเพื่อพัฒนางาน เป็นการประเมินเพื่อหาแนวทาง หรือข้อเสนอแนะ ในการที่จะส่งเสริมให้โครงการดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ การประเมินเพื่อรับรองผลงาน ขยาย หรือปรับเปลี่ยนโครงการ เป็นการประเมินหลังจากสิ้นสุดโครงการ เพื่อตรวจสอบผลผลิตกับจุดประสงค์ของโครงการ และประมวลผลข้อเสนอแนะเพื่อรับรอง ปรับเปลี่ยน ขยาย หรือขยายโครงการต่อไป

อัลคิน ได้นำเสนอแนวคิดการประเมินที่เป็นระบบ คือ เริ่มต้นตั้งแต่ประเมินจุดประสงค์จนกระทั่ง การประเมินเพื่อปรับปรุงโครงการ ที่เป็นแนวคิดพื้นฐานของการประเมินโครงการ แต่ยังคงขาดแนวทางการปฏิบัติที่ชัดเจน ทำให้การเผยแพร่ยังอยู่ในวงแคบเท่านั้น

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการประเมินโครงการ

การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองครั้งนี้ เป็นการศึกษารายกรณีเฉพาะซึ่งผู้ทำสารนิพนธ์ได้เข้าปฏิบัติงานตั้งแต่เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2544 ในโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยมีวิธีดำเนินการประเมินดังนี้

ตอนที่ 1 รูปแบบการประเมินและเครื่องมือ

1.1 รูปแบบในการประเมิน

รูปแบบการประเมินของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam's CIPP Model) เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ เพื่อให้เกิดสารสนเทศที่มีประโยชน์เพื่อการตัดสินใจ การตัดสินใจ โดยได้จำแนกขั้นตอนของการประเมินออกเป็น 3 ขั้นตอน

กำหนดหรือระบุข้อมูลที่ต้องการ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

วิเคราะห์และจัดการสารสนเทศ

รูปแบบที่ประยุกต์ใช้ในการประเมินครั้งนี้ คือ ซีพพีโมเดล (CIPP Model) ตามความคิดทฤษฎีที่ได้เสนอไว้ในบทที่ 1 ซึ่งประกอบด้วย การประเมิน 4 องค์ประกอบทั้งระดับหมู่บ้านและระดับรายบุคคล (ผู้กู้) ดังนี้

(1) การประเมินสภาวะแวดล้อม (Context Evaluation) เป็นการประเมินสภาพทั่วไปของหมู่บ้านและรายบุคคล (ผู้กู้)

(2) การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) เป็นการประเมินปัจจัยนำเข้าของกระบวนการกองทุนหมู่บ้าน ทั้งระดับหมู่บ้านและรายบุคคล (ผู้กู้)

(3) การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) เป็นการประเมินกระบวนการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ทั้งระดับหมู่บ้านและรายบุคคล (ผู้กู้)

(4) การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) เป็นการประเมินผลผลิตทั้งหมดที่เกิดขึ้นจากกระบวนการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ทั้งระดับหมู่บ้านและรายบุคคล (ผู้กู้)

1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบรายงานต่าง ๆ (บร.) และแบบเก็บข้อมูลเพิ่มเติม เพื่อใช้ในการสังเกตและการสัมภาษณ์ มีดังนี้

1. แบบรายงาน บร. 1 (แบบเก็บข้อมูลบริบทชุมชนหมู่บ้าน)
2. แบบรายงาน บร. 2 (แบบเก็บข้อมูลตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน)
3. แบบรายงาน บร. 3 (แบบรายงานความรู้ความเข้าใจและทัศนคติที่มีต่อกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง)
4. แบบรายงาน บร. 4 (แบบรายงานการปฏิบัติงานรายเดือน)
5. แบบรายงาน บร. 5 (แบบรายงาน ผลการจัดเวทีบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง)
6. แบบรายงาน บร. 6 (แบบรายงานผลการจัดเวทีกลุ่มผู้กู้เงินจากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง)
7. แบบรายงาน บร. 7 (แบบรายงานผลการสัมภาษณ์ เพื่อค้นหาตัวชี้วัดความเข้มแข็ง ของชุมชนในทัศนะของประชาชน)
8. แบบรายงาน บร. 8 (โครงการเศรษฐกิจชุมชนหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์)
9. แบบรายงาน บร. 9 (แบบบันทึกการสัมภาษณ์)
10. แบบรายงาน บร. 10 (แบบสรุปบทเรียนชุมชนหมู่บ้าน)
11. แบบรายงาน บร. 11 (แบบศึกษาเจาะลึกรายกรณี)
12. แบบรายงาน บร. 12 (การวิเคราะห์การจัดทำแผนแม่บทชุมชน)
13. การสำรวจอย่างมีส่วนร่วม เช่น การจัดเวทีประชาคมชาวบ้าน
14. การจัดเวทีประชุมชาวบ้าน

ตอนที่ 2 ตัวชี้วัด แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูล

2.1 ตัวชี้วัด

ในการกำหนดตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมิน โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองครั้งนี้ ผู้นำสารนิพนธ์กำหนดตัวชี้วัดตามกรอบการประเมิน แบบซิปป์โมเดล (CIPP Model) ดังที่กล่าวไว้ในบทที่ 1

2.1.1 ตัวชี้วัด ของหน่วยระบบการบริหารการจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้ (หน่วยระบบ A) ได้แก่

- (1) ตัวชี้วัดบริบท (Context Indicator)

(2) การสัมภาษณ์ (Interview) คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ตัวแทนกลุ่ม ตลอดจนรายบุคคลในหมู่บ้าน โดยใช้แบบรายงานต่าง ๆ (บร.) โดยการสนทนากับคณะกรรมการกองทุน สมาชิกในหมู่บ้านทั้งที่เป็นสมาชิกกองทุนและไม่เป็นสมาชิกกองทุน ซึ่งการสัมภาษณ์นั้นจะมีทั้งการสัมภาษณ์เพื่อต้องการทราบในสิ่งที่กำหนด ตามวัตถุประสงค์ของโครงการและการสัมภาษณ์เรื่องทั่วไป

(3) การอภิปรายกลุ่ม (Focus Group Dession) จากการจัดเวทีชาวบ้าน เวทีประชาคม เพื่อต้องการทราบถึงความคิดโดยรวมและความต้องการที่หลากหลายของคนในชุมชน

(4) การใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการใช้แบบสอบถาม กับกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการ แล้วนำมาสังเคราะห์ข้อมูลหาข้อมูลที่ต้องการ

2.2.3 การสังเคราะห์ข้อมูล

(1) ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantiative Data) เป็นการสังเคราะห์ข้อมูลที่อยู่ในลักษณะของตัวเลขแล้วสรุปโดยใช้ค่าสถิติ ข้อมูลที่หาเป็นค่าสถิติได้ เช่น รายได้ของชาวบ้าน อายุ เพศ เป็นต้น และค่าสถิติที่ใช้ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ เป็นต้น

(2) การสังเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Data) เป็นสังเคราะห์ข้อมูลที่เขียนบรรยายเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจ หรือทัศนคติ การวิเคราะห์เนื้อหาจากการสัมภาษณ์ การศึกษาเอกสาร และข้อมูลที่มีการบันทึกไว้ เช่น ความรู้ความเข้าใจของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เป็นต้น โดยใช้อัตราส่วน ร้อยละ ตาราง ในการวิเคราะห์

ตอนที่ 3 ตัวชี้วัด บริบทและตัวแปรที่ศึกษา

ตัวชี้วัดบริบท (C)

ตัวชี้วัดบริบท หมายถึง ตัวชี้วัดสภาพแวดล้อมของหน่วยระบบ A เป็นสำคัญ

ตัวชี้วัดบริบทของหน่วยระบบกองทุนหมู่บ้าน แบ่งเป็น 2 ระดับ คือ

1. บริบทระดับประเทศ เช่น สภาพของดิน ป่าไม้ สภาพศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น เป็นต้น

ตัวชี้วัดบริบทระดับประเทศหรือตัวชี้วัดบริบทรอบนอก ประกอบไปด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้

- 1.1 ความยากจนของประเทศ
- 1.2 นโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมและวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อม (SMEs)
- 1.3 ภาวะการขาดดุลการค้าของประเทศ
- 1.4 สภาพแวดล้อมของประเทศในปัจจุบัน
- 1.5 ความเดือดร้อนและการเป็นหนี้สินของประชาชน
- 1.6 บรรยากาศของความอ่อนแอในท้องถิ่นชนบท บางคน เรียกว่า ความล่มสลายของท้องถิ่น

ชนบท

1.7 ค่านิยมในกระแสวัฒนธรรมและสินค้าจากต่างประเทศ

2. บริบทระดับท้องถิ่น เช่น สภาพภูมิศาสตร์ของหมู่บ้าน/ชุมชนนี้ สภาพป่าและหนองน้ำ สภาพที่ดินทำกินของชาวบ้านในหมู่บ้าน/ชุมชน และตัวบ่งชี้อื่น ๆ

ตัวชี้วัดบริบทระดับท้องถิ่น หรือตัวชี้วัดบริบทภายในท้องถิ่น ประกอบไปด้วยตัวแปรดังนี้

- 1.1 ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน/ชุมชน
- 1.2 สภาพปัจจุบัน
- 1.3 ด้านเศรษฐกิจทั้งหมู่บ้าน/ชุมชน
- 1.4 ด้านวัฒนธรรม
- 1.5 ข้อมูลด้านการปกครอง

3. ตัวชี้วัดบริบทเฉพาะตัว ประกอบไปด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้

- 3.1 ความรู้ความสามารถของผู้กู้และครอบครัว
- 3.2 ทรัพย์สินของผู้กู้และเครือญาติ
- 3.3 หนี้สินธนาคารของผู้กู้
- 3.4 หนี้ยูนอกระบบของผู้กู้
- 3.3 อาชีพหลักของผู้กู้
- 3.4 รายได้ของครอบครัว
- 3.5 ประสบการณ์ในการดำเนินกิจการ

ตอนที่ 4 ตัวชี้วัดการประเมินโครงการโดยภาพรวมและตัวแปรที่ศึกษา

ตัวชี้วัดของหน่วยระบบ A

หน่วยระบบ A คือ หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้ ประกอบไปด้วย ตัวชี้วัดจำนวน 4 หมวดคือ

1. ตัวชี้วัดบริบท (Context Indicator) สำหรับตัวชี้วัดบริบทของหน่วยระบบ A นี้ได้กล่าวไว้แล้วข้างต้น
2. ตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ A ประกอบไปด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้
 - 2.1 นโยบายของรัฐบาลด้านการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น
 - 2.2 เงิน 1 ล้านบาท
 - 2.3 คณะกรรมการหมู่บ้าน
 - 2.4 เงินที่ผู้กู้ชำระคืน
 - 2.5 ผู้สมัครขอกู้
3. ตัวชี้วัดกระบวนการของหน่วยระบบ A ประกอบไปด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้
 - 3.1 การคัดเลือกผู้กู้
 - 3.2 การแนะนำวิธีทำธุรกิจ
 - 3.3 การรับชำระหนี้
 - 3.4 การทำบัญชี
 - 3.5 การช่วยเหลือตลาด
4. ตัวชี้วัดผลผลิตของหน่วยระบบ A แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้
 - 4.1 ผลโดยตรง (Immediate Result) ได้แก่ ตัวแปร
 - (1) จำนวนผู้กู้
 - (2) ยอดเงินให้กู้
 - 4.2 ผลกระทบโดยตรง (Direct Impact)
 - (1) จำนวนผู้กู้ที่ได้
 - (2) จำนวนทุนสะสมของหมู่บ้าน
 - (3) การขยายกิจการของผู้กู้
 - (4) การเกิดกิจการใหม่ ๆ ขึ้นในท้องถิ่น
 - 4.3 ผลกระทบทางอ้อม (Indirect Impact)
 - (1) กองทุนหมู่บ้านมีศักยภาพและความเข้มแข็ง
 - (2) ท้องถิ่นมีเครือข่ายการเรียนรู้
 - (3) ท้องถิ่นมีเครือข่ายการตลาด

(4) ท้องถิ่นมีภูมิคุ้มกันทางด้านเศรษฐกิจ

ตัวชี้วัดของหน่วยระบบ B

หน่วยระบบ B คือ หน่วยระบบการดำเนินงานกิจการของผู้กู้แต่ละราย ประกอบไปด้วยตัวชี้วัดจำนวน 4 หมวด คือ

1. ตัวชี้วัดบริบทของหน่วยระบบ B แบ่งออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

1.1 ตัวชี้วัดบริบทระดับประเทศ ซึ่งเป็นตัวชี้วัดบริบทชนิดเดียวกันตัวชี้วัดระดับประเทศของหน่วยระบบ A ที่กล่าวไว้ข้างต้น

- (1) ความยากจนของประเทศ
- (2) นโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมและวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs)
- (3) ภาวะการขาดดุลการค้าของประเทศ
- (4) สภาพแวดล้อมของประเทศในปัจจุบัน
- (5) ความเดือดร้อนและการเป็นหนี้สินของประชาชน
- (6) บรรยากาศของความอ่อนแอในท้องถิ่นชนบท บางคน เรียกว่า ความล่มสลายของท้องถิ่นชนบท
- (7) ค่านิยมในกระแสวัฒนธรรมและสินค้าจากต่างประเทศ

1.2 ตัวชี้วัดบริบทระดับท้องถิ่น ซึ่งเน้นตัวชี้วัดบริบทชนิดเดียวกับตัวชี้วัดบริบทระดับท้องถิ่นของหน่วยระบบ A ที่กล่าวไว้ข้างต้นแล้ว

- (1) ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน/ชุมชน
- (2) สภาพปัจจุบัน
- (3) ด้านเศรษฐกิจทั้งหมู่บ้าน/ชุมชน
- (4) ด้านวัฒนธรรม
- (5) ข้อมูลด้านการปกครอง

1.3 ตัวชี้วัดบริบทเฉพาะตัว ประกอบไปด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้

- (1) ความรู้ความสามารถของผู้กู้และครอบครัว
- (2) ทรัพย์สินของผู้กู้และเครือญาติ
- (3) หนี้สินธนาคารของผู้กู้
- (4) หนี้นายทุนนอกระบบของผู้กู้
- (5) อาชีพหลักของผู้กู้
- (6) รายได้ของครอบครัว

(7) ประสิทธิภาพในการดำเนินงาน

2. วัตถุประสงค์นำเข้าของหน่วยระบบ B ประกอบไปด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้

- 2.1 เงินที่กู้มาได้
- 2.1 เงินอื่นๆ
- 2.1 สถานที่ และวัตถุดิบ
- 2.1 เทคนิควิธีทำงาน
- 2.1 กำลังทำงาน

3. ตัวชี้วัดกระบวนการของหน่วยระบบ B ประกอบไปด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้

- 3.1 การทำกิจการธุรกิจ
- 3.2 การหาตลาดที่ดี
- 3.3 การหาวัตถุดิบที่ดี
- 3.4 การทำบัญชี
- 3.5 การวิเคราะห์ประเมิน

4. ตัวชี้วัดผลผลิตของหน่วยระบบ B แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

4.1 ผลโดยตรง (Immediate Result) ได้แก่

- (1) รายได้เป็นเงิน
- (2) ผู้ที่ได้ผลผลิตเป็นสิ่งของ

4.2 ผลกระทบโดยตรง (Direct Impact)

- (1) ผู้ที่ได้ขยายกิจการ
- (2) ผู้ที่ได้ทำการค้าด้วยเทคนิควิธีที่ดีขึ้น อันเนื่องมาจากการได้ศึกษาค้นคว้าด้วย

ตน

4.3 ผลกระทบทางอ้อม (Indirect Impact) ได้แก่

- (1) ผู้ที่มีการพึ่งตนเอง
- (2) ผู้ที่มีศักยภาพและมีความเข้มแข็งในกิจการของตนเองอย่างยั่งยืน
- (3) การกลับคืนถิ่นของประชาชน

เอง

กล่าวโดยสรุปแล้ว ตัวชี้วัดการประเมินโครงการ โดยภาพรวมของหน่วยระบบ A และหน่วยระบบ B มีความเชื่อมโยงต่อกัน เช่น ปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ A บางตัว ต้องพึ่งผลผลิตของหน่วยระบบ B คือ รายได้เป็นเงิน ผู้กู้แต่ละรายต้องส่งคืนกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ดังนั้น เงินที่ผู้กู้ชำระคืนเป็นตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ A

ความสำเร็จของโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ต้องประเมินทั้ง 2 หน่วยระบบ เพราะหน่วยระบบ A ประสบความสำเร็จไม่ขึ้นอยู่กับผลผลิตที่ได้จากหน่วยระบบ B กล่าวคือ ถ้าหน่วยระบบการดำเนินงานของผู้กู้ประสบความสำเร็จ เงินที่ผู้กู้ชำระคืนก็จะส่งเข้าไปเป็นปัจจัยนำเข้าให้แก่หน่วยระบบ A มากขึ้น ในทำนองคล้ายกันกับผลผลิตของหน่วยระบบ A คือ ยอดเงินกู้ที่ให้กับผู้กู้ ถ้าออกไปสู่คนดีและมากพอ หน่วยระบบ B จะประสบความสำเร็จด้วย

บทที่ 4

ผลการติดตามการประเมินโครงการ

ตอนที่ 1 ผลการประเมินบริบทชุมชน

1. บริบทระดับประเทศ

1.1 ความยากจนของประเทศ

ปัจจุบันนี้เศรษฐกิจของประเทศไทย ตกต่ำและวิกฤตเป็นอย่างมาก ทำให้รัฐบาลต้องกู้หนี้ยืมสินจากต่างประเทศเพื่อแก้ปัญหาเศรษฐกิจของไทย แต่ก็เป็นการแก้ปัญหาที่ปลายเหตุสำหรับประชากรในกลุ่มต่าง ๆ ในภาคเกษตรกรรมนั้นค่อนข้างจะเป็นกลุ่มที่ยากจนและน่าเป็นห่วงอย่างมาก เพราะผลผลิตทางการเกษตรที่ได้มานั้นมีราคาที่ตกต่ำ ทำให้เกษตรกรต้องกู้ยืมทุนจากสถาบันการเงินต่าง ๆ เป็นเหตุให้ประเทศต้องตกอยู่ในความยากจน

1.2 นโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมขนาดกลาง และขนาดย่อม (SMEs)

SME คือ ธุรกิจขนาดเล็กและขนาดกลาง โดยย่อมาจาก Small and Medium Enterprises เนื่องจากรัฐเริ่มให้ความสนใจกิจการขนาดเล็กและขนาดกลางมากขึ้น อีกทั้งกระทรวงอุตสาหกรรมก็มีนโยบายที่จะส่งเสริมและสนับสนุนกิจการขนาดกลาง และเล็กอย่างชัดเจนเพราะเห็นว่าเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศทั้งทางด้านเศรษฐกิจ และสังคม โดยมีกรมส่งเสริมอุตสาหกรรมรับผิดชอบอยู่ ทั้งนี้ SME จึงไม่ใช่กิจการในลักษณะเดิม แต่จะต้องมีลักษณะใหม่ คือ

- (1) เป็นธุรกิจที่สามารถขายได้ในบาทโซน และดอลลาร์โซน
- (2) ต้องเป็น SME ที่ผลผลิตมีดีไซน์ และมีคุณภาพที่ตลาด โลกต้องการ และยอมรับได้
- (3) จะมีความสัมพันธ์ทางการบริหาร การออกแบบ และการผลิตที่เป็นสากลโดยมีหุ้นส่วนผู้บริหารมาจากที่ใดก็ได้ของโลก ที่มีทักษะมีเทคโนโลยีมาถ่ายทอดและร่วมเป็น เจ้าของร่วมเสี่ยง
- (4) จะต้องมีความเข้าใจตลาดของตนอย่างแท้จริง
- (5) จะต้องมีการปรับผลผลิตให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงของตลาด
- (6) จะต้องลดต้นทุนการผลิตให้ถูกที่สุดเท่าที่จะทำได้ โดยจะต้อง ไม่มองหา แหล่งเงินทุนในประเทศ เท่านั้น

1.3 ภาวะการขาดดุลการค้าของประเทศ

สภาวะการค้าและการส่งออกของประเทศมีมากในรูปแบบของภาคเกษตรกรรม เช่น การส่งออกข้าว การส่งออกอาหารสัตว์ การส่งออกเสื้อผ้า ซึ่งแต่ละปีการส่งออกสินค้าจำพวกนี้มีมากแต่ก็ไม่มากเท่ากับการรับซื้อสินค้าจากต่างประเทศ เพราะส่วนใหญ่สินค้าที่ซื้อเข้ามาจะเป็นจำพวกสินค้าสิ้นเปลือง เช่น น้ำมันดิบ รถยนต์ ซึ่งแต่ละปีไทยเสียดุลทางการค้ามาก ซึ่งทำให้ ส่งผลเสียทางเศรษฐกิจ ดังนั้น ทางที่ดีต้องลดการขาดดุลการค้าโดยการประหยัดเพื่อการซื้อสินค้าจากต่างประเทศจะได้ลดน้อยลงอาจทำให้สภาวะการขาดดุลการค้าของประเทศลดน้อยลงก็ได้

1.4 สภาพแวดล้อมของประเทศในปัจจุบัน

ปัจจุบันนี้ ประเทศไทย มีสภาพแวดล้อมที่เลวลงเป็นอันมากเนื่องจากว่าคนไทยส่วนใหญ่เห็นแก่ตัว ไม่รู้จักรักษาสมดุลทางธรรมชาติ ยิ่งในเขตเมืองหลวงสภาวะมลพิษทางอากาศยิ่งทวีคูณมาก ผู้คนเป็นโรคเกี่ยวกับทางเดินหายใจ ทั้งโรคมุมิแพ้ โรคหอบ โรคหืด ฯลฯ และในต่างจังหวัดก็มีการตัดไม้ทำลายป่ากัน บุกรุกที่ป่าสงวน ทำให้อากาศร้อน ฝนไม่ตกต้องตามฤดูกาล เมื่อน้ำแล้งก็แล้งจัดถ้าอยากให้ประเทศมีสภาวะเหมือนเดิมทุกคนในประเทศต้องร่วมแรงร่วมใจกันปกป้องและรักษาสมดุลธรรมชาติ และต้องไม่ทำร้ายธรรมชาติกันเหมือนที่เคยเป็นอยู่ในปัจจุบันนี้

1.5 ความเดือนร้อนและการเป็นหนี้สินของประชาชน

เมื่อเศรษฐกิจตกต่ำ สินค้ามีราคาแพงขึ้น ประชาชนต้องการความอยู่รอดจึงต้องหาหนทางต่าง ๆ โฉนการกู้ยืมเงินจากนายทุน และแหล่งเงินกู้จากสถาบันทางการเงินต่าง ๆ เพื่อนำมาประกอบอาชีพ เมื่อเศรษฐกิจไม่ดี ผู้คนก็ไม่มีกำลังในการบริโภคสินค้าทำให้เกิดการขาดทุนของธุรกิจขนาดเล็ก ทำให้ผู้ที่กู้เงินมาไม่มีเงินคืนทำให้เกิดความเดือนร้อนจากการเป็นหนี้สินของ ประชาชน

1.6 บรรยากาศของความอ่อนแอในท้องถิ่นชนบท

เมื่อสังคมไทยเปลี่ยนไปจะเกิดผลกระทบตั้งแต่สังคมในเมืองผู้คนต่างเห็นแก่ประโยชน์ของตัวเองเป็นหลัก มีการแก่งแย่งชิงดีกัน สภาวะครอบครัวจากขยายมาเป็นครอบครัวเดี่ยวเมื่อเมืองใหญ่คือแหล่งทำมาหากิน ทำให้ผู้คนในชนบทหันเหเข้ามาหางานทำในเมืองกันมากขึ้นเป็นเหตุให้ท้องถิ่นไม่มีผู้คนอยู่ ทำให้สังคมในท้องถิ่นเกิดการล่มสลาย การเป็นอยู่ของท้องถิ่นเปลี่ยนไปคนหนุ่มสาวในวัยแรงงาน ออกไปหางานทำยังเมืองใหญ่ เหลือไว้แต่เด็กกับคนชราที่อยู่เฝ้าบ้านเพียงลำพัง และจะเกิดการเปลี่ยนแปลงมากยิ่งขึ้น ถ้าสังคมไทยยังเป็นอยู่อย่างนี้

1.7 ค่านิยมในกระแสวัฒนธรรม และสินค้าจากต่างประเทศ

ในปัจจุบันนี้คนไทยเปลี่ยนแปลงการเป็นอยู่อย่างมาก โดยหันมานิยมวัฒนธรรมและสินค้าจากต่างประเทศ โดยเฉพาะวัฒนธรรมการกิน , การแต่งตัว , การดำรงชีวิตประจำวัน ซึ่งค่านิยมนี้ทำให้คนไทยต้องเสียดุลทางการค้าจากต่างประเทศเป็นอย่างมาก เพราะต้องนำเข้าสินค้าบางประเภทถึงเหล่านี้นั้นเป็นวัฒนธรรมที่ผิด ๆ ถ้าคนไทยมองย้อนกลับมาและใช้ชีวิตเหมือนเดิมที่ปู่ย่าเราได้ปฏิบัติกันมานาน ประเทศไทยก็คงไม่เป็นหนี้สินต่างประเทศมากมายขนาดนี้ก็ได้

2.บริบทระดับท้องถิ่น

2.1 ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน

1. ที่มาของชื่อหมู่บ้านตลาดเหนือ ตำบล สีคิ้ว อำเภอ สีคิ้ว จังหวัด นครราชสีมา

แต่ก่อนชื่อเมืองทับสะแก เพราะมีแต่ป่าสะแกทั้งนั้น โดยมีเจ้าฟ้าท้าวตาเทวัญเป็นผู้ปกครองเมืองจนกระทั่งวันหนึ่งเจ้าฟ้าท้าวตาเทวัญได้นิมิตว่า พระอินทร์ได้เสด็จลงมาจากพรหมโลก โปรดตรัสกับพระองค์ว่า เกณฑ์ชะตาบารมีของท่านนั้นเป็นเกณฑ์ชะตาคืนบ้านกินเมืองมีฤทธิ์ธรรมาภาพมากและและมีเชื้อสายยักษ์ด้วย จึงทำให้ท่านกลายร่างเป็นยักษ์ มีเขี้ยวออกอกมาถึงสี่เขี้ยว ถูกบ้านหลานเมืองจึงเรียกว่า “พ่อพญาสี่เขี้ยว” มาจนถึงทุกวันนี้ เมืองทับสะแกได้ถูกเรียกชื่อใหม่เป็น “เมืองพญาสี่เขี้ยว” แล้วต่อมาเรียกว่า “เมืองสี่เขี้ยว” แล้วเพี้ยนเป็น “สีคิ้ว” ในปัจจุบัน

2. คนกลุ่มแรกที่มาเริ่มก่อตั้งหมู่บ้านตลาดเหนือ

บ้านตลาดเหนือเริ่มก่อตั้งในปี ค.ศ. 2482 หรือประมาณ 63 ปีมาแล้ว คนกลุ่มแรกที่มาเริ่มก่อตั้งหมู่บ้านมีอยู่ 2 กลุ่ม กลุ่มแรกผู้เฒ่าผู้แก่ได้เล่าไว้ว่าพ่อพระยาสี่เขี้ยวเป็นผู้นำกลุ่มชนไทยขวนมาตั้งถิ่นฐานอยู่ที่บ้านสีคิ้ว เหตุที่อพยพมาเพราะดินแดนเดิมคือเมืองเชียงแสนได้เกิดสงครามขึ้นและมีการล่าอาณานิคม ทำให้เมืองเกิดความไม่สงบและแห้งแล้ง ท่านจึงนำชาวบ้านอพยพมาหาทำเลตั้งดินแดนใหม่ อีกกลุ่มหนึ่งเป็นชาวไทยนอกล้านนา เป็นกลุ่มคนไทยที่มีถิ่นกำเนิดอยู่บริเวณภาคเหนือของประเทศไทย แต่ด้วยความผันผวนบางอย่าง จึงทำให้เกิดมีไทยขวนนอกล้านนาขึ้นมาอีกกลุ่มหนึ่ง

3. สภาพทางภูมิศาสตร์หมู่บ้านตลาดเหนือ

ก่อนที่จะตั้งหมู่บ้าน เป็นป่าสะแก เป็นไร่ เป็นป่าที่อุดมสมบูรณ์มีคลองน้ำไหลผ่าน ผ่นคก ตามฤดู

4. อาชีพ (อาชีพหลัก / รอง)

4.1 อาชีพเกษตรกรรม

- (1) ปลูกข้าว
- (2) ปลูกมันสำปะหลัง
- (3) กล้าย
- (4) ปลูกข้าวโพด

(5) ปลุกถั่วเขียว

4.2 อาชีพเลี้ยงสัตว์

- (1) วัว
- (2) ควาย
- (3) หมู
- (4) เป็ด
- (5) ปลา
- (6) ไก่

4.3 อาชีพค้าขาย

- (1) ขายของชำ
- (2) คัดเย็บเสื้อผ้า
- (3) ซ่อมมอเตอร์ไซด์
- (4) ขายอาหาร

5. อาชีพเดิมที่เลิกทำไปแล้ว คือ

5.1 อาชีพเกษตรกรรม ซึ่งเลิกปลูกพืช ดังนี้

- (1) ปลูกข้าวโพด เลิกไปเพราะสภาวะทางการตลาดให้ราคาต่ำจึงไม่นิยมปลูก
- (2) ปลูกมันสำปะหลังเลิกไปเพราะ สภาพชุมชนเมืองใหญ่ขึ้นผู้คนหันมาทำ

อาชีพค้าขาย

6. อาชีพใหม่ที่เพิ่มขึ้น

- (1) แปรรูปการเกษตร
- (2) ค้าขาย
- (3) การพาณิชย์ และกิจการค้า
- (4) การบริการ

7. การเปลี่ยนแปลงด้านสาธารณูปโภค

7.1 ถนนเมื่อเริ่มก่อตั้งหมู่บ้าน มีสภาพเป็นถนนแบบหินคลุก

- (1) ไฟฟ้าหมู่บ้านสร้างเมื่อ พ.ศ. 2528
- (2) ประปาหมู่บ้านสร้างเมื่อ พ.ศ. 2536

2.2 สภาพปัจจุบัน

1. ลักษณะที่ดั่งหมู่บ้านทิศเหนือติดกัน

บ้านตลาดเหนือ อยู่ทางทิศเหนือของอำเภอสีคิ้ว

2. อาณาเขตติดต่อ

บ้านตลาดเหนือ หมู่ที่ 15 ตำบลสีคิ้ว อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา มีอาณาเขตติดต่อดังนี้

ทิศเหนือ	จด	บ้านหนองรี	ตำบลสีคิ้ว	อำเภอสีคิ้ว
ทิศใต้	จด	บ้านมิตรภาพ	ตำบลสีคิ้ว	อำเภอสีคิ้ว
ทิศตะวันออก	จด	บ้านริมบึง	ตำบลสีคิ้ว	อำเภอสีคิ้ว

3. การคมนาคม

ถนนสายหลักในการสัญจรไปมาคับแคบ ทำให้การจราจรติดขัดในบางจุด บางช่วงเวลาเช่นตามแยกต่าง ๆ มักจะเกิดปัญหาจราจรในช่วงเช้า และช่วงเย็น ซึ่งเป็นเวลาราชการและโรงเรียน

การเดินทาง มีรถโดยสารประจำทางขนส่งมวลชนดำเนินการโดยเอกชนสำหรับให้บริการประชาชนตามเส้นทางหลักในหมู่บ้านและชุมชน

3. ลักษณะประชากร

จากการสำรวจหมู่บ้านตลาดเหนือ หมู่ที่ 15 ตำบลสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 144 ครัวเรือน มีประชากรทั้งหมด 515 คน เป็นชาย 265 คน หญิง 250 คน อาชีพส่วนใหญ่ประกอบอาชีพค้าขาย ตารางที่ 2 จำนวนร้อยละของประชากรจำแนกตามลักษณะของประชากร

ลักษณะของประชากร	จำนวนคน	ร้อยละ
1. เพศ		
- ชาย	265	51.45
- หญิง	250	48.55
2. อายุ		
1 วัน – ปีเต็ม	28	5.40
3 ปี 1 วัน – 6 ปีเต็ม	35	6.74
6 ปี 1 วัน – 12 ปีเต็ม	38	7.32
12 ปี 1 วัน – 14 ปีเต็ม	50	9.63
14 ปี 1 วัน – 18 ปีเต็ม	49	9.44
18 ปี 1 วัน – 50 ปีเต็ม	235	45.28
50 ปี 1 วัน – 60 ปีเต็ม	45	8.70
60 ปีขึ้นไป	39	7.51
3. จบการศึกษา		
ระดับประถมศึกษา	66	52.40

ระดับมัธยมศึกษา	35	5.80
นักศึกษาผู้ใหญ่	7	5.60
สูงกว่าระดับมัธยมศึกษา	18	14.30
รวม	515	100

2.3 ด้านเศรษฐกิจทั้งหมด

1. อาชีพหลักและอาชีพรองของชาวบ้าน

1.1 อาชีพหลัก คือ

1.1.1 ค้าขาย ได้แก่

- (1) ขายของชำ
- (2) การบริการ ซ่อมรถมอเตอร์ไซด์
- (3) การบริการ สถานเสริมความงาม
- (4) สถานบริการน้ำมัน

2. การประกอบอาชีพ

(1) ทำนา	4	ครอบครัว
(2) รับราชการ	12	ครอบครัว
(3) ค้าขาย	77	ครอบครัว
(4) รับจ้าง	11	ครอบครัว

3. โรงงานอุตสาหกรรมในหมู่บ้าน

- (1) แอพพารต 2000
- (2) คอนโปรดัคส์
- (3) แสงตะวัน

4. โรงเรียนในหมู่บ้าน (จำนวนครู / จำนวนนักเรียน)

- (1) โรงเรียนระดับประถมศึกษา คือ โรงเรียนมงคลกุลวิทยา
- (2) มีครูทั้งหมดรวม 54 คน
- (3) มีนักเรียนทั้งหมด 792 คน

5. โรคที่เจ็บป่วย

- (1) โรกระบบทางเดินหายใจ
- (2) โรกระบบย่อยอาหาร
- (3) โรกระบบไหลเวียนเลือด

6. สถานที่รักษาเมื่อเจ็บป่วย

(1)โรงพยาบาลสิคิ้ว

2.4 ด้านวัฒนธรรมประเพณี

ศาสนา ประเพณี วัฒนธรรมและความเชื่อ

ชาวบ้านตลาดเหนือ ทั้งหมดนับถือศาสนาพุทธ การนับถือศาสนาของชาวบ้านจะมีลักษณะเป็นแบบศาสนาสืบทอด คือ นับถือกันตามบรรพบุรุษ วัดจะเข้ามาเกี่ยวข้องกับวิถีของชาวบ้านในเรื่องพิธีกรรมเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งชาวบ้านจะให้ความสำคัญต่อคุณค่าของงานประเพณีไม่เปลี่ยนแปลงสำหรับงานประเพณี ที่สำคัญมีดังนี้

- งานทำบุญตักบาตรวันขึ้นปีใหม่ มีการรดน้ำคำหัวผู้เฒ่าผู้แก่
- งานประเพณีแห่เจ้าพ่อพระยาสิทธิ์เสี้ยว
- งานประเพณีสงกรานต์
- งานทำบุญเดือนหก ก่อกองพระทรายและทำบุญกลางบ้าน วันขึ้น 6 ค่ำเดือน 6
- งานประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษา วันแรม 1 ค่ำ เดือน 8

2.5 ด้านโครงสร้างพื้นฐาน

1. จำนวนและสภาพของโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ถนน ไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์ หอกระจายข่าว, ไปรษณีย์

1.1 ถนน

บ้านตลาดเหนือมีถนนสายหลัก สายรอง โดยเป็นถนนลาดยาง เป็นถนนที่ใช้ในการเดินทาง

- 1.2 ไฟฟ้าเข้าสู่หมู่บ้านตลาดเหนือเมื่อ พ.ศ. 2528 ปัจจุบันบ้านตลาดเหนือมีไฟฟ้าครบทุกครัวเรือน โดยมีการใช้ในแต่ละครัวเรือนมีดังนี้

(1) ตู้เย็น	149	เครื่อง
(2) พัดลม	159	เครื่อง
(3) เครื่องปรับอากาศ	20	ครัวเรือน
(4) หม้อหุงข้าวไฟฟ้า	150	เครื่อง
(5) ทีวีสี	149	เครื่อง
(6) ทีวีขาวดำ	20	เครื่อง
(7) โทรศัพท์	115	เครื่อง
(8) หอกระจายข่าว	1	แห่ง

1.3 โทรศัพท์สาธารณะ

ในหมู่บ้านตลาดเหนือ มีตู้สาธารณะ 6 แห่ง ซึ่งตั้งอยู่ตามจุดสำคัญต่าง ๆ

1.4 หอกระจายข่าว

หอกระจายข่าวบ้านตลาดเหนือ โดยได้รับการสนับสนุนจากพัฒนาการและประชาชนชุมชน ใช้ประโยชน์ในการประกาศข่าวคราวในหมู่บ้านระบบเสียงตามสายครอบคลุมได้ 60%

2. จำนวนและสภาพทรัพยากร เช่น ป่าไม้ แหล่งน้ำ

2.1 ป่าไม้และพื้นที่สาธารณะ

สภาพโดยทั่วไปเป็นเบญจพรรณ ต้นไม้ส่วนมากกระจัดกระจายตามพื้นที่ต่าง ๆ

2.2 แหล่งน้ำ

แหล่งน้ำที่สำคัญส่วนใหญ่เป็นน้ำจืดที่ได้จากแหล่งน้ำผิวดิน และอยู่นอกเขตซึ่งสามารถใช้

อุปโภค – บริโภค และการเกษตรกรรม

การเมืองการปกครอง

บ้านตลาดเหนือ มีนางสาว ชุตติมา พงศ์ธราธาร ดำรงตำแหน่งเป็นประธานชุมชนหมู่บ้านจะไม่มีระบบผู้ใหญ่บ้านแล้ว เพราะในปัจจุบันหมู่บ้านตลาดเหนือได้เปลี่ยนเป็นชุมชนเมืองแล้ว

ซึ่งคณะกรรมการหมู่บ้านต้องมีการประชุมอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง แต่ถ้ามีความจำเป็นอาจเรียกประชุมได้มากกว่า 1 ครั้ง และจะต้องมีกรรมการเข้าประชุม อย่างน้อยกึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดจึงครบองค์ประชุม

2. กลุ่มต่าง ๆ ที่มีอยู่ในหมู่บ้าน (จำนวนสมาชิก, ทุนของกลุ่ม, กิจกรรมกลุ่ม ปีที่ก่อตั้ง) กลุ่มกิจกรรมบ้านตลาดเหนือ มีอยู่ด้วยกัน 3 กลุ่ม ได้แก่

2.1 กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

มีสมาชิกก่อตั้งจำนวน 76 คน มีวัตถุประสงค์เพื่อลดรายจ่ายเพิ่มรายได้วันที่จัดตั้ง 27 ก.ค.

44

2.2 กลุ่ม อ.ส.ม.

ที่สมาชิกก่อตั้งจำนวน 8 คน มีวัตถุประสงค์บำเพ็ญสาธารณประโยชน์วันที่จัดตั้ง 2536

2.3 กลุ่มฅาปนกิจ

มีสมาชิกก่อตั้งจำนวน 23 คน มีวัตถุประสงค์ช่วยงานฅาปนกิจสงเคราะห์หมู่บ้านวันที่จัดตั้ง 2532

3. โครงการของรัฐบาล

(1) โครงการสงเคราะห์คนยากจนโดยหน่วยงาน เทศบาลตำบลสีคิ้วเข้ามา พ.ศ. 2544

(2) โครงการ รถหน่วยสุขภาพเคลื่อนที่ เทศบาลตำบลสีคิ้ว เข้ามา พ.ศ. 2539

3. ตัวชี้วัดบริบทเฉพาะตัว ประกอบไปด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้

(1) ความรู้ความสามารถของผู้กู้และครอบครัว

ชาวบ้านมีความรู้และความสามารถมาตั้งแต่ปู่ย่าตายาย และได้นำความรู้มาประกอบอาชีพทั้งอาชีพเก่าและอาชีพใหม่ที่เข้ามาในปัจจุบัน เช่น เย็บจักรอุตสาหกรรมเพื่อสร้างงาน สร้างอาชีพหารายได้เลี้ยงครอบครัว

(2) ทรัพย์สินของผู้กู้และเครือญาติ

ชาวบ้านมีทรัพย์สินของปู่ย่า ติดตัวกันมาประกอบอาชีพเพื่อประกอบอาชีพสร้างฐานะ

(3) หนี้สินธนาคารของผู้กู้ธนาคาร และสถาบันการเงินอื่น ๆ เพื่อนำเงินมาทำการลงทุนค้าขาย และประกอบการ จึงไปกู้ยืมเงินมาใช้หนี้และใช้จ่ายในครอบครัว

(4) หนี้ยทุนนอกระบบของผู้กู้

ชาวบ้านมีหนี้นอกระบบมากเพราะไม่มีเงินมาใช้จ่ายในครอบครัวและทำงานใช้หนี้กันโดยทำงานโรงงานหรือรับจ้าง ถ้าไม่มีจริงก็ขายที่ดินใช้หนี้

(5) อาชีพหลักของผู้กู้/ อาชีพรอง

อาชีพหลักคือการค้าขาย อาชีพรองไม่มี

(6) รายได้ของครอบครัว

รายได้จากการทำงานทั้งมีประมาณ 80,000 – 100,000 บาทต่อหลังคาเรือน

(7) ประสบการณ์ในการดำเนินกิจการ

ชาวบ้านมีประสบการณ์มาก่อนในการทำกิจการจึงไม่มีอะไรยากในการประกอบอาชีพ

ตอนที่ 2 ผลการประเมินโครงการโดยภาพรวม

2.1 ผลการประเมินหน่วยระบบ A (หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้)

2.1.1 ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ A พบว่า

(1) นโยบายของรัฐบาล เกี่ยวกับโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ จากการสัมภาษณ์และเปิดเวทีชาวบ้านพบว่าชาวบ้านส่วนใหญ่มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายของรัฐบาลพอสมควร เพราะได้มีการประชาสัมพันธ์กันอย่างต่อเนื่อง ได้ข้อมูลจากการสอบถามและการสัมภาษณ์

(2) เงิน 1 ล้านบาท คือเงินที่รัฐบาลจัดสรรให้เป็นเงินหมุนเวียนภายในหมู่บ้านเพื่อประกอบอาชีพ เพิ่มรายได้ให้ครอบครัว และพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนให้ดีขึ้น

(3) คณะกรรมการหมู่บ้าน คือตัวแทนที่ชาวบ้านตั้งขึ้นเพื่อบริหารงานการจัดการกองทุนหมู่บ้าน โดยมี

(4) เงินที่ผู้กู้ชำระคืน คือเงินที่สมาชิกกองทุนกู้ยืมไปเพื่อประกอบอาชีพ หรือพัฒนาอาชีพ แล้วเกิดดอกผลนำมาชำระคืนเมื่อถึงกำหนดเวลาคืนเงิน

(5) ผู้สมัครขอกู้ คือประชาชนในหมู่บ้านที่มีความประสงค์จะสมัครเป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้านแล้วเขียนคำร้องขอสมัคร เพื่อขอกู้เงินกองทุน

2.1.2 ผลการประเมินกระบวนการของหน่วยระบบ A

(1) กระบวนการคัดเลือกผู้กู้ พบว่าก่อนที่กองทุนหมู่บ้านจะปล่อยเงินกู้ให้กับสมาชิกจะต้องดูผู้กู้ว่ามีคุณสมบัติตรงกับระเบียบกองทุนที่กำหนดไว้หรือไม่ และพิจารณาเรื่องการเขียนโครงการเพื่อขอเงินของผู้กู้ซึ่งคณะกรรมการกองทุนจะเป็นผู้พิจารณาเพื่อปล่อยเงินกู้ และจะได้ผู้กู้ที่มีคุณสมบัติตรงตามข้อกำหนดของหมู่บ้าน โดยคณะกรรมการร่วมกันสรรหาบุคคลด้วยความยุติธรรม แต่ส่วนใหญ่จำนวนผู้ที่ยื่นขอได้จะเป็นเครือญาติของคณะกรรมการเอง จำนวนเงินที่กู้ได้ไม่เท่ากัน วิธีการคัดเลือกโครงการยังไม่ชัดเจนอาจเกิดข้อกล่าวหาได้

(2) กระบวนการทำบัญชีของกองทุน พบว่าคณะกรรมการมีการจัดทำบัญชี ในรูปแบบที่เรียบง่ายสามารถเข้าใจได้ดี สมาชิกสามารถเข้าใจง่ายเมื่อได้ดูวิธีการทำบัญชี เป็นหลักฐานในการจ่ายเงินให้กับสมาชิกสามารถตรวจสอบได้ การทำบัญชีต้องมีความรัดกุม ผู้ที่รับหน้าที่ทำบัญชีต้องสามารถอธิบายที่มาที่ไปของเงินได้

(3) การแนะนำวิธีทำธุรกิจของผู้กู้ ในหมู่บ้านนั้นมีหลายประเภทส่วนแล้วชาวบ้านจะทำโดยอาศัยความรู้เดิมเป็นฐานที่ได้อยู่แล้ว ทำกันเป็นครอบครัว ถ้าใช้ง่ายค่า การทำธุรกิจของชาวบ้านจะเหมือนๆ กันทำให้ราคาตกต่ำเพราะของมีปริมาณมาก ฝีมือยังไม่ดีเท่าคู่แข่ง

(4) การช่วยเหลือตลาด ผู้ประกอบธุรกิจจะมีตลาดในแต่ละชุมชนนั้นๆ ทำให้สินค้าเป็นที่รู้จักแก่บุคคลภายนอกมากยิ่งขึ้น ขายสินค้าได้ดีขึ้นแต่มีข้อเสียคือบุคคลไม่เชื่อถือในฝีมือ

(5) การรับชำระหนี้ ทุกคนที่กู้เงินจะนำเงินมาส่งคืนที่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านทำให้ทราบว่า มีใครที่ยังไม่ได้นำเงินมาส่งคืน แต่จะล่าช้าเพราะจะต้องรอผู้กู้นำเงินมาชำระคืนและไม่ปลอดภัยเนื่องจากถือเงินไว้มาก

2.1.3 ผลการประเมินผลผลิตของหน่วยระบบ A แบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ

2.1.3.1 ผลโดยตรง

(1) จำนวนเงินของผู้ให้กู้ พบว่ากองทุนหมู่บ้านได้อนุมัติเงินกู้ให้กับผู้กู้ทั้งหมด จำนวน 25 ราย เป็นเงิน 474,000 บาท การอนุมัติเงินกู้ให้กับผู้กู้ทั้ง 25 ราย เป็นการสร้างงาน สร้างรายได้ ให้กับผู้กู้ทำให้เงิน 1 ล้านบาทที่ได้ปล่อยออกไปเป็นการหมุนเวียนในหมู่บ้านและเกิดรายได้กับกองทุนมีดอกเบียจากการกู้ยืมกลับมาเป็นทุนสะสมของกองทุน ทำให้กองทุนเข้มแข็งและเป็นการขยายเงินกองทุนอีกทางหนึ่งด้วย จากการมีผู้กู้ในจำนวน 25 รายนั้นและได้รับอนุมัติทุกราย แต่ลักษณะการประกอบกิจการของผู้กู้ไม่สามารถปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ของการขอกู้ตามโครงการได้จริงทุกราย

เนื่องจากเมื่อผู้ไปแล้วพบว่าจำนวนเงินไม่เพียงพอต่อการทำกิจการจึงต้องเปลี่ยนไปดำเนินกิจการอย่างอื่นทำให้ไม่ตรงกับวัตถุประสงค์ที่วางไว้

(2) ยอดเงินให้กู้ ให้สมาชิกผู้เป็นเงินทั้งหมด 474,000 บาท

(3) กองทุนสะสม/เงินออมทรัพย์ พบว่ามีสมาชิกที่กู้ได้จำนวน 25 ราย และกองทุนหมู่บ้านมีทุนสะสมของหมู่บ้านทั้งสิ้น 190,310 บาท จากการที่สมาชิกส่งเสริมออมทรัพย์เป็นประจำทุกเดือน และจากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้กู้พบว่า ผู้กุนำเงินที่กู้ไปดำเนินกิจการตามปกติและนำไปขยายกิจการของตนเอง

2.1.3.2 ผลกระทบโดยตรง

- (1) จำนวนผู้ที่ได้ จำนวนผู้กู้ได้มีทั้งหมด 25 ราย จากสมาชิก 25 ราย
- (2) จำนวนทุนสะสมของหมู่บ้านมีทั้งหมด 190,310 บาท
- (3) การขยายกิจการของผู้กู้ นำเงินที่กู้ไปขยายกิจการ เช่น ทางการเกษตร นำเงินไปซื้อเมล็ดพันธุ์ และซื้อปุ๋ยเพิ่มเพื่อจะได้ผลผลิตเพิ่มขึ้น
- (4) การเกิดกิจการใหม่ ๆ ขึ้นในท้องถิ่นผู้กุนำเงินไปซื้อเครื่องจักรอุตสาหกรรมเพื่อเย็บผ้าโพลและซื้อเครื่องขยายเสียง

2.1.3.3 ผลกระทบทางอ้อม

- (1) กองทุนหมู่บ้านมีศักยภาพและความเข้มแข็ง พบว่าการทำงานของคณะกรรมการมีความร่วมมือกันดีมีความสามัคคีกัน ในหมู่คณะทำให้กองทุนมีศักยภาพและเข้มแข็งพอสมควรภายในท้องถิ่น
- (2) ท้องถิ่นมีเครือข่ายการเรียนรู้ มีเครือข่ายการเรียนรู้มีพอสมควรคือมีหน่วยงานของรัฐมาแนะนำข้อมูลให้กับชาวบ้าน บ้านทับม้า เดือนละ 1 ครั้ง
- (3) ท้องถิ่นมีเครือข่ายการตลาด การสร้างเครื่องมือทางการตลาดของผู้กู้ยังเป็น ไปไม่ได้เนื่องจากไม่มีการรวมกลุ่ม
- (4) ท้องถิ่นมีภูมิคุ้มกันทางด้านเศรษฐกิจ ในการทำกิจกรรมของผู้กู้แต่ละระบบเศรษฐกิจในหมู่บ้านอยู่ในเกณฑ์ดี มีรายได้เฉลี่ยสูงกว่าเกณฑ์ จปร. คือประมาณ 40,000-50,000 บาท/ปี ต่อครอบครัว ถือว่ากลุ่มผู้กู้สามารถประกอบอาชีพเลี้ยงตนเองได้

2.2 หน่วยระบบ B คือหน่วยระบบการดำเนินกิจการของผู้กู้แต่ละราย

2.2.1 ผลการประเมินบริบทเฉพาะตัวของหน่วยระบบ B พบว่า

(1) ประสิทธิภาพในการดำเนินกิจกรรมของผู้พบว่า ผู้ส่วนใหญ่ที่กู้เงินไปประกอบกิจการล้วนแต่มีประสิทธิภาพในการดำเนินกิจการของตนเองเป็นอย่างดี เช่น การทำการเกษตร ผู้ก็จะเตรียมสถานที่มีการคัดเลือกวัตถุดิบให้เหมาะสมกับความต้องการของตลาด การดำเนินกิจการของผู้ถึงแม้จะมีประสิทธิภาพเกี่ยวกับอาชีพนั้นๆ อยู่แล้วแต่ยังไม่สามารถทำให้ผู้ประกอบการอาชีพได้อย่างถูกวิธียังขาดการปรับปรุงกิจการบางอย่าง เช่น การตลาด การส่งเสริมแนะนำอาชีพที่เหมาะสมกับพื้นที่และตลาด เป็นต้น

(2) หนี้สินของผู้และเครือข่าย ผู้มีหนี้สินกันเกือบทุกราวเรือนทั้งนอกระบบและของรัฐ โดยชาวบ้านบอกว่านำเงินมาทำการเกษตรและเพื่อเพิ่มทุนทำกิจการค้าขาย

(3) หนี้สินธนาคารของผู้ ชาวบ้านมีหนี้สินส่วนใหญ่จะเป็นหนี้กับธนาคารร้อยละ 80 % เพราะอัตราดอกเบี้ยถูกและมีการพักหนี้ด้วยจึงทำให้อยากกู้กันเป็นจำนวนมาก

(4) หนี้สินของผู้จากการสัมภาษณ์พบว่ากลุ่มผู้กู้กองทุนหมู่บ้านพบว่าผู้ร้อยละ 80 เป็นหนี้กับสถาบันการเงินของรัฐและร้อยละ 20 เป็นหนี้นายทุนซึ่งมีอัตราดอกเบี้ยสูง

(5) อาชีพหลักของผู้จากการสัมภาษณ์พบว่ากลุ่มผู้ร้อยละ 20 ประกอบอาชีพทางการเกษตร และร้อยละ 80 ประกอบอาชีพค้าขายและอื่นๆ

(6) รายได้ของผู้พบว่าผู้ยืมเงินของกองทุนหมู่บ้านมีรายได้ไม่มากนัก แต่ก็ไม่ได้ต่ำกว่าเกณฑ์ จปฐ. นึก

(7) ประสิทธิภาพในการดำเนินการ ผู้ได้เกิดกระบวนการเรียนรู้ในเรื่องกระบวนการผลิต การเกษตร ด้านการตลาด

2.2.2 ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ B พบว่า

(1) จำนวนเงินที่ได้จากการกู้กองทุน จากการสัมภาษณ์พบว่ากลุ่มผู้ที่ได้รับเงินมาแล้วนำไปประกอบกิจการต่างๆ ตามโครงการของผู้ เช่น นำไปซื้อวัตถุดิบและอุปกรณ์ พันธุ์พืช ผู้ที่ได้เงินมาแล้วแต่ไม่มีเงินทุนสะสมของตนเองหรือมีแต่น้อยมากทำให้ต้องรอเงินกู้เพียงอย่างเดียวเพื่อเป็นทุนในการประกอบอาชีพ และเงินที่ให้ผู้ตามระเบียบรายละไม่เกิน 20,000 บาท ถ้าวางเงินเกินก็ต้องผ่านการพิจารณาหลายขั้นตอนทำให้กลุ่มผู้มีเงินจากการกู้ไม่พอในการลงทุนประกอบอาชีพ

(2) สถานที่และวัตถุดิบ ในการประกอบกิจการของผู้พบว่ากลุ่มผู้ด้านการเกษตรมีสถานที่ในการประกอบอาชีพทุกรายแต่วัตถุดิบในการดำเนินงานต้องซื้อทุกชนิดทำให้ต้นทุนในการผลิตสูงขึ้นส่วนผู้ด้านการค้าขายร้อยละ 20 ไม่มีพื้นที่ในการประกอบกิจการต้องเช่าพื้นที่ในการทำการค้าขายร้อยละ 70 ใช้วิธีการเร่งขาย และร้อยละ 10 มีพื้นที่ทำการค้าขายเป็นของตนเอง

(3) เทคนิคการทำงาน พบว่ากลุ่มผู้กู้เงินของกองทุนส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการดำเนินกิจการทุกรายแต่ขาดเทคนิควิธีการทำงาน และต้องการคำแนะนำเสนอแนะจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอีกมาก

(4) กำลังทำงาน พบว่ากลุ่มผู้กู้ด้านการเกษตรร้อยละ 2 ขาดแคลนกำลังคนในการทำงานต้องจ้างคนงานในการประกอบอาชีพทั้งการเพาะปลูกและการเก็บเกี่ยวกลุ่มค้าขายและอื่นๆ เป็นการใช้กำลังทำงานน้อยเพียงผู้ประกอบคนเดียวในการค้าขายไม่มีการจ้างงานในกิจการกลุ่มนี้

2.2.3 ผลการประเมินกระบวนการของหน่วยงานระบบ B พบว่า

(1) การทำกิจการอย่างถูกวิธี ของผู้กู้แต่ละรายพบว่าผู้กู้มีวิธีในการประกอบกิจกรรมโดยการอาศัยแหล่งน้ำธรรมชาติ เช่น ทำนาต้องอาศัยน้ำฝนและจะทำตามฤดูกาลซึ่งได้มีการใช้เทคโนโลยีต่างๆ มาใช้ด้วย เช่น ใช้เครื่องเกี่ยวข้าวแทนแรงงานคน การทำกิจการข้างต้นนี้ต้องรอฤดูกาลก่อนไม่เช่นนั้นจะทำได้และการใช้เครื่องจักรถ้าใช้ไม่ถูกวิธีจะส่งผลเสียแก่ผลผลิตได้ เช่น อาจเกี่ยวข้าวได้ไม่ดีเท่าแรงงานคน

(2) การหาตลาดที่ดี ของผู้กู้เนื่องจากผู้กู้แต่ละรายมีการประกอบอาชีพที่ต่างกันส่วนใหญ่เป็นการประกอบอาชีพการเกษตรกรรม การหาตลาดก็จะเป็นลักษณะของตลาดเดิมๆ ซึ่งมีการซื้อขายกันอยู่ก่อนแล้ว การหาวัตถุดิบที่ดี แต่ราคาในการซื้อต้องแพงตามค่าของวัตถุดิบด้วย

(3) การหาวัตถุดิบที่ดี เป็นสิ่งที่ผู้ประกอบอาชีพทุกรายต้องการมากที่สุดเพราะเป็นสิ่งที่จะช่วยให้อินค้าได้ราคาตามความต้องการของตนเอง การหาวัตถุดิบที่ดี แต่ราคาในการซื้อต้องแพงตามค่าของวัตถุดิบด้วย

(4) การทำบัญชี โดยทั่วไปผู้กู้เงินจะไม่ค่อยทำบัญชีรายรับรายจ่ายถึงแม้จะทำก็ทำในรูปแบบง่ายๆ ไม่ยุ่งยากทำตามความรู้ความเข้าใจของตนเอง บางครั้งการทำบัญชีแบบชาวบ้านนั้นจะลงข้อมูลที่ไม่ค่อยละเอียดเท่าที่ควรนักเพราะว่ารายละเอียดเล็กๆ น้อยๆ นั้นจะไม่ค่อยลงกันทำให้ข้อมูลอาจผิดพลาดได้ง่าย

(5) การวิเคราะห์ประเมิน จะเห็นได้ว่าการประเมินกระบวนการของระบบ B นั้น มีวิธีดำเนินกิจการของตนเองโดยอาศัยภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีอยู่แล้วในการประกอบอาชีพแต่อาจอาศัยเทคโนโลยีบางอย่างในการทำกิจกรรมซึ่งได้ช่วยส่งเสริมให้มีผลผลิตและความรวดเร็วในการผลิตสินค้ามากยิ่งขึ้น ซึ่งเป็นผลดีต่อครอบครัวและเศรษฐกิจของชุมชนในอนาคต

2.2.4 ผลการประเมินผลผลิตของหน่วยระบบ B

(1) รายได้เป็นเงิน จะเป็นในเรื่องของรายได้ของผู้ประกอบกิจการซึ่งรายได้ส่วนใหญ่จะได้ในจำนวนที่เป็นเงินก้อนในช่วงระยะเวลาอาจจะใช้ระยะเวลา 1-2 เดือน หรือว่าเป็นปีซึ่งรายได้แต่ละครั้งจะขึ้นอยู่กับประกอบการอาชีพ มีพื้นที่หรือมีจำนวนผลผลิตมากน้อยเพียงใด แต่จะ

อยู่ในช่วง 8,000 – 100,000 บาท / ปี จะเห็นได้ว่าระยะเวลาในการได้ผลกำไรเป็นในรูปแบบของค่าตอบแทนนั้น จะใช้ระยะเวลาพอสมควร

(2) ผู้ที่ได้ผลผลิตเป็นสิ่งของ ส่วนใหญ่ผู้กู้เงินของบ้านตลาดเหนือได้ผลตอบแทนเป็นในรูปแบบของค่าจ้าง ค่าตอบแทนมากกว่าสิ่งของ

(3) ผลเป็นชื่อเสียงที่ดี ผู้ที่ได้ขยายกิจการ ในจำนวนผู้กู้ทั้ง 25 รายนั้น ส่วนมากผู้กู้จะนำเงินไปเพิ่มทุนในการผลิตมากกว่าการขยายกิจการเพราะเนื่องจากวงเงินที่ให้ผู้น้อย

(4) ผลที่เป็นความพอใจ พบว่าผู้กู้พอใจที่ได้เงินไปเป็นเงินทุนในการประกอบอาชีพ

(5) ผลการดำเนินงาน พบว่ากลุ่มผู้กู้ไม่มีการเรียนรู้เกี่ยวกับการนำเทคโนโลยีมาปรับใช้ยังไม่มีการนำภูมิปัญญาในท้องถิ่น ของตนเองมาปรับปรุงเพื่อใช้ในการประกอบอาชีพ ขาดความเข้าใจในเรื่องของเศรษฐกิจแบบพอเพียงต้องการผลกำไรมากโดยไม่คำนึงถึงต้นทุนที่สูงตามไปด้วย เป็นผลทำให้กิจการของตนเองไม่สามารถคงอยู่ได้ในภาวะที่เศรษฐกิจตกต่ำและจากการสัมภาษณ์ประชาชนในหมู่บ้านพบว่าไม่มีการกลับคืนเงินของประชากร กลุ่มคนที่ทำงานอยู่ต่างถิ่นเมื่อกลับมาได้เงินแล้วก็กลับไปดำเนินกิจการที่เดิม

ตอนที่ 4 สรุปการบรรลุวัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

4.1 การบรรลุเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนแห่งชาติทั้ง 5 ข้อ พบว่า

(1) เพื่อทราบกระบวนการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ บรรลุเป้าหมายมากเพียงใด

จากการประเมินพบว่า สมาชิกกองทุนหมู่บ้านได้กู้เงินกองทุนไปเพื่อพัฒนาอาชีพ และเป็นเงินทุนในการทำกิจการ เกิดการหมุนเวียนรายได้ การจ้างงาน มีดอกผลแล้วนำเงินมาชำระคืนให้กับกองทุน ทำให้เงินกองทุนเพิ่มขึ้น และนำเงินมาปันผลคืนแก่สมาชิก ผู้กู้เกิดกระบวนการเรียนรู้ในการดำเนินกิจการ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีการแก้ปัญหาในการดำเนินกิจการด้วยตนเอง เพิ่มศักยภาพให้กับตนเอง ทำให้เกิดเศรษฐกิจพอเพียงในหมู่บ้านราษฎรในหมู่บ้านรวมทั้งผู้นำของหมู่บ้านให้ความสนใจนโยบายของรัฐบาลและมีความต้องการอยากให้มีการจัดตั้งกองทุนขึ้นเพราะในหมู่บ้านก็ได้มีกลุ่มองค์กรอยู่ก่อนแล้วจึง ประสานความร่วมมือกันทั้งกรรมการกองทุน และพัฒนาการอำเภอ ได้มาให้ความรู้และคำแนะนำในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านจนประสบความสำเร็จในปัจจุบัน การวางระบบโครงสร้างของกองทุนในการจัดการบริหาร มีการคัดเลือกและแต่งตั้งคณะกรรมการครบทั้ง 15 คน มีการแบ่งหน้าที่ ของคณะกรรมการและมีการประชุมคณะกรรมการเป็นประจำ การเปิดรับสมาชิก การจัดทำบัญชีและการให้เงินกู้ตามระเบียบข้อบังคับของกองทุน มีการจัดสรรผลประโยชน์ของกองทุนอย่างยุติธรรม การเรียนรู้เพื่อการพึ่งตนเองพบว่า ประชาชนในหมู่บ้านมีการเรียนรู้เพื่อการพึ่งตนเองโดยใช้

เศรษฐกิจแบบพอเพียง และได้ใช้ภูมิปัญญาชาวบ้านในการประกอบอาชีพเพื่อเพิ่มรายได้ในการประกอบอาชีพ ให้กับครอบครัวและชุมชน การสร้างเสริมภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจพบว่าคณะกรรมการมีการชี้แนะให้ประชาชนเข้าใจเกี่ยวกับกองทุนว่าเป็นของสมาชิกทุกคน ให้ช่วยกันรักษาสามารถจัดการบริหารกันเองได้ ส่วนกลุ่มผู้กู้ยังขาดแนวความคิดในการประกอบอาชีพ ยังหวังผลกำไรที่เป็นจำนวนมากโดยมิได้คำนึงถึงการผลิตเพื่อการบริโภคและขาดตลาดรองรับผลผลิตที่แน่นอนทำให้การประกอบอาชีพไม่สามารถคงอยู่ได้ในภาวะที่เศรษฐกิจตกต่ำ และยังมีบางส่วนยังคงเป็นทาสเงินกู้ยืมอยู่เนื่องจากมีระบบการกู้ที่ง่ายกว่า การมีศักยภาพและมีความเข้มแข็ง พบว่าภายในหมู่บ้านยังมีสภาพแวดล้อมที่ดีประชากรเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ของหมู่บ้านมีกลุ่มต่าง ๆ ตั้งขึ้นก่อนแล้ว

(2) เพื่อทราบว่าปัจจัยด้านบวกและปัจจัยด้านลบ ที่ส่งเสริมและขัดขวางการบรรลุเป้าหมายดังกล่าวมีอะไรบ้าง

2.1 ปัจจัยด้านบวก

- (1) การมีกลุ่มองค์กรต่าง ๆ อยู่ก่อนแล้ว
- (2) มีเงินทุนสะสมของหมู่บ้าน
- (3) การมีส่วนร่วมในการจัดตั้งกองทุนของสมาชิกในหมู่บ้าน

2.2 ปัจจัยด้านลบ

- (1) การทำงานของคณะกรรมการบางส่วนขาดความรับผิดชอบต่อหน้าที่
- (2) สมาชิกบางส่วนไม่พอใจการตัดสินใจ

(3) เพื่อให้กระบวนการทำสารนิพนธ์เป็นกระบวนการสร้างเครือข่ายขององค์กรเพื่อการเรียนรู้ มีความเชื่อมโยงระหว่างกัน ภายในชุมชนท้องถิ่น ระดับหมู่บ้าน ระดับตำบล ระดับประเทศ พบว่าในหมู่บ้านมีการจัดตั้งกลุ่มองค์กรและมีหน่วยงานต่าง ๆ ให้การส่งเสริมและพัฒนาการเรียนรู้การดำเนินงาน และการเรียนรู้ระดับท้องถิ่น ตำบล และประเทศ

4) เพื่อให้ได้ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนในทัศนะของประชาชนพื้นที่เป้าหมาย และเพื่อทราบข้อมูลระดับความเข้มแข็งของชุมชนตามตัวชี้วัดที่ทางกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองกำหนด ความเข้มแข็งของชุมชนตามที่กองทุนหมู่บ้านตลาดเหนือ โดยการสุ่ม 144 ครัวเรือน ใน

515 ครัวเรือน

ตารางที่ 3 ความเข้มแข็งของชุมชน กองทุนหมู่บ้านตลาดเหนือ หมู่ที่ 15

ตัวชี้วัด	เกณฑ์ชี้วัด
1. สมาชิกในชุมชนมีความสามัคคี	() มาก (✓) ปานกลาง () น้อย
2. สมาชิกในชุมชนมีความซื่อสัตย์	() มาก (✓) ปานกลาง () น้อย
3. ชุมชนยกย่องคนทำความดี	(✓) มาก () ปานกลาง () น้อย
4. สมาชิกในชุมชนมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน	(✓) มาก () ปานกลาง () น้อย
5. สมาชิกในชุมชนมีโอกาสดูหาความรู้เพิ่ม	(✓) ใช้ จำนวนครั้ง 12 ครั้ง ต่อ 1 ปี () ไม่ใช่
6. สมาชิกในชุมชนมีอาชีพสามารถเลี้ยงครอบครัวได้	จากปีก่อนมี...144.....ครอบครัว () เพิ่มขึ้นเป็น.....ครอบครัว () ลดลงเหลือ.....ครอบครัว (✓) เท่าเดิม
7. ครอบครัวในชุมชนมีความอบอุ่นอยู่พร้อมหน้ารักใคร่ปรองดองกัน	จากปีก่อนมี.....144.....ครอบครัว () เพิ่มขึ้นเป็น.....ครอบครัว () ลดลงเหลือ.....ครอบครัว (✓) เท่าเดิม
8. ในชุมชนมีการรวมตัวกลุ่มองค์กรประชาชน	จากปีก่อนมี.....3.....กลุ่ม () เพิ่มขึ้นเป็น.....กลุ่ม () ลดลงเหลือ.....กลุ่ม (✓) เท่าเดิม
9. ในชุมชนมีการรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกชุมชนเป็นประจำ โดยการประชุมหรือเสวนา	(✓) มาก () ปานกลาง () น้อย
10. ในชุมชนมีการช่วยเหลือเด็ก สตรี คนชรา คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส	จากปีก่อนมี.....3.....คน () เพิ่มขึ้นเป็น.....คน () ลดลงเหลือ.....คน (✓) เท่าเดิม
11. ในชุมชนมีผู้นำที่มีคุณธรรม ยุติธรรม	(✓) ใช่ () ไม่ใช่ () ไม่แน่ใจ
12. ในชุมชนสามารถร่วมกันแก้ปัญหาของชุมชนได้ โดยมีแผนงานที่คิดโดยสมาชิกในชุมชน	(✓) ใช่ () ไม่ใช่

จากตาราง ความเข้มแข็ง ของชุมชนจะเห็นว่า

- (1) ความสามัคคีในชุมชนมีความสามัคคีปานกลางซึ่งคิดเป็นร้อยละได้ 80 ของการสุ่มตัวอย่าง
- (2) ความซื่อสัตย์ สมาชิกในชุมชนมีความซื่อสัตย์ปานกลาง ซึ่งคิดเป็นร้อยละได้ 60 ของการสุ่มตัวอย่าง

(3) ยกย่องคนทำดี จะเห็นได้ว่าชุมชนมีการยกย่องคนทำดีมากคิดเป็นร้อยละได้ 80 และ ปานกลางคิดเป็นร้อยละได้ 20 จากการสุ่มตัวอย่าง

(4) การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน สมาชิกในชุมชนมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันระมากซึ่งคิด เป็นร้อยละได้ 80 ของการสุ่มตัวอย่าง

(5) สมาชิกในชุมชนมีโอกาสหาความรู้เพิ่มเติม คิดเป็นร้อยละได้ 100 คือ 12 ครั้งต่อ ปี

(6) สมาชิกในชุมชนสามารถเลี้ยงครอบครัวได้ มีจำนวนเท่าเดิมจาการสำรวจครั้งแรก คือ จำนวน 113 ครอบครัว

(7) ครอบครัวในชุมชนมีความอบอุ่นอยู่กันพร้อมหน้ารักใคร่ปรองดองกัน มีจำนวน เท่าเดิม จาการสำรวจในครั้งแรก คือ จำนวน 144 ครอบครัว

(8) ในชุมชนมีการรวมตัวกลุ่มองค์กรประชมน มีจำนวนเท่าเดิมคือ 2 กลุ่ม

(9) ชุมชนมีการรับฟังความคิดเห็น ชุมชนมีการรับฟังความคิดเห็นกันปานกลาง เมื่อคิดเป็น ร้อยละได้ 60 ของการสุ่มตัวอย่าง

(10) ในชุมชนมีการช่วยเหลือเด็ก สตรี คนชรา จำนวน 3 คน

(11) ในชุมชนมีผู้นำที่มีความยุติธรรม ซึ่งคิดเป็นร้อยละได้ 100 ของการสุ่มตัวอย่าง

(12) ในชุมชนสามารถร่วมกันแก้ปัญหาของชุมชนได้ ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 100

ซึ่งเมื่อดูจากตารางจะเห็นได้ว่าสมาชิกในชุมชนบ้านตลาดเหนือ หมู่ที่ 15 ความเข้มแข็งใน ระดับปานกลางซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่ดีที่สามารถรวมตัวกันเพื่อประกอบกิจการกันได้

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การติดตามประเมินผลโครงการกองทุนหมู่บ้านตลาดเหนือ หมู่ที่ 15 มีวัตถุประสงค์ของการประเมินดังนี้

1. เพื่อการศึกษาการบรรลุเป้าหมายทั้ง 5 ข้อ ของกระบวนการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองบ้านตลาดเหนือ

1.1 เพื่อทราบกระบวนการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติบรรลุเป้าหมายมากเพียงใด ในด้านต่าง ๆ ดังนี้

(1) ท้องถิ่นชุมชนมีกองทุนหมุนเวียนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ ลดรายจ่ายหรือ สวัสดิภาพของสมาชิก

(2) ท้องถิ่นมีความสามารถในการบริหารจัดการกองทุน

(3) ท้องถิ่นชุมชนมีกระบวนการพึ่งพาตนเองโดยการเรียนรู้และคิดริเริ่ม เพื่อแก้ปัญหาของตนเอง มีการสร้างศักยภาพของตนเอง และมีการสร้างเศรษฐกิจแบบพอเพียง

(4) เศรษฐกิจระดับฐานรากของประเทศได้รับการกระตุ้น และมีสังคมมีภูมิคุ้มกัน

(5) ประชาชนในท้องถิ่นมีศักยภาพและมีความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจและสังคม

1.2 เพื่อทราบว่าปัจจัยด้านบวกและปัจจัยด้านลบ ที่ส่งเสริมและขัดขวางการบรรลุเป้าหมายดังกล่าวมีอะไรบ้าง

1.3 เพื่อให้กระบวนการทำสารนิพนธ์ เป็นกระบวนการสร้างเครือข่ายองค์กรเพื่อการเรียนรู้ มีความเชื่อมโยงระหว่างกัน ภายในชุมชนท้องถิ่น ระดับหมู่บ้าน ระดับตำบล และระดับบุคคล

1.4 เพื่อให้ได้ตัวชี้วัดความเข้มแข็งในทัศนะของประชาชน พื้นที่เป้าหมายและเพื่อทราบ ข้อมูลระดับความเข้มแข็งของบุคคล ตามตัวชี้วัดที่ทางกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองกำหนด

2. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านบวกและปัจจัยด้านลบที่ส่งเสริมและขัดขวางการบรรลุเป้าหมายกระบวนการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

3. เพื่อศึกษากระบวนการสร้างเครือข่ายองค์กรเพื่อการเรียนรู้และการเกิดความเชื่อมโยงระหว่างกันภายในหมู่บ้าน ตำบล

4. เพื่อศึกษาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนตามทัศนะของประชาชนในบ้านตลาดเหนือ และระดับความเข้มแข็งของชุมชนตามตัวชี้วัด ซึ่งกำหนดโดยกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

ผู้จัดทำสารนิพนธ์ดำเนินการประเมินโดยได้ประยุกต์รูปแบบการประเมิน ซิปป์ (CIPP) ของ "สต๊อฟเฟิลบีม" มาใช้ในการประเมินครั้งนี้ โดยกำหนดตัวชี้วัดขององค์ประกอบการประเมิน ด้านสภาวะแวดล้อม (Context - C) ด้านปัจจัย (Input - I) ด้านกระบวนการ (Process - PC) และ ด้านผลผลิต (Product - PD) ทั้งระดับหมู่บ้านและระดับรายบุคคล กลุ่มเป้าหมายหรือผู้ให้ข้อมูลในบ้านตลาดเหนือประกอบด้วยคณะกรรมการระดับหมู่บ้าน สมาชิกกองทุนหมู่บ้านทั้งที่ได้รับอนุมัติให้กู้และสมาชิกทั่วไป ชาวบ้านที่ไม่ได้เป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ผู้นำชุมชน ผู้อาวุโส ผู้นำกลุ่ม อาชีพตลอดจนข้าราชการ เจ้าหน้าที่ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง

ผู้จัดทำสารนิพนธ์ได้เก็บรวบรวมข้อมูลที่สอดคล้องกับตัวชี้วัดต่าง ๆ โดยใช้แบบรายงาน (บร.) 1 - 12 การสัมภาษณ์เพิ่มเติม การศึกษาเอกสาร และการจัดประชุมเวทีชาวบ้าน แล้วนำข้อมูลที่รวบรวมได้ทั้งหมดมาวิเคราะห์โดยใช้สถิติและไม่ใช้สถิติ การติดตามประเมินผลโครงการกองทุนหมู่บ้านตลาดเหนือได้ผลสรุป การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1.2 การบรรลุเป้าหมาย 5 ข้อ ของกระบวนการดำเนินการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองหมู่บ้านตลาดเหนือ

ข้อ 1 การมีกองทุนหมุนเวียนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ ลดรายจ่าย สรุป

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 การเกิดกองทุนหมู่บ้านตลาดเหนือเกิดจากความร่วมมือของคนใน ชุมชนหน่วยงานราชการ และบุคคลต่าง ๆ ที่ให้ความร่วมมือแนะนำให้เกิดกองทุนหมู่บ้าน ทำให้คนในชุมชนมีแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ เพื่อลดรายจ่ายลง และบรรเทาเหตุฉุกเฉินและความจำเป็นเร่งด่วนอีก

อภิปราย

จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่ากองทุนเงินล้านน่าจะคงมีอยู่ต่อไปเนื่องจากมีอัตราดอกเบี้ยที่ต่ำและในการขอกู้ ผู้กู้สามารถดำเนินการได้ง่ายรวดเร็ว และได้จำนวนเงินพอเพียงกับที่ผู้กู้ขอกู้ ทำให้เกิดอาชีพ เพื่อสร้างรายได้ มีการหมุนเวียนเงินในหมู่บ้าน ลดการเกิดหนี้ในระบบ และกองทุนได้กำไรจากการปล่อยเงินกู้มีเงินปันผลสำหรับสมาชิกนำมาปันผลให้แก่สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน

ข้อ 2 ความสามารถในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านตลาดเหนือ

สรุป

จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 การมีระบบการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านตลาดเหนือมีการจัดสร้างองค์กรอย่างชัดเจน มีการตั้งคณะกรรมการบริหารกองทุนและมีการแบ่งหน้าที่การทำงานถูกต้องมีระเบียบข้อบังคับของกองทุนชัดเจน ทางกองทุนมีความสามารถในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านตนเองได้

อภิปราย

จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 พบว่าคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านตลาดเหนือมีความรู้ในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านเป็นอย่างดี เนื่องจากมีหน่วยงานทางราชการมาให้คำแนะนำอบรมในเรื่องการดำเนินงาน การทำบัญชี และการเลือกตั้งคณะกรรมการกองทุน

ข้อ 3 การมีกระบวนการพึ่งพาตนเอง โดยการเรียนรู้และคิดริเริ่มเพื่อการแก้ปัญหาของตนเอง การสร้างศักยภาพของตนเองและการสร้างเศรษฐกิจแบบพอเพียง

สรุป

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 การมีการเรียนรู้เพื่อการพึ่งพาตนเอง กองทุนหมู่บ้านเปิดให้คนในชุมชนมีการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอแต่ยังไม่ถึงกับการพึ่งพาตนเองได้ทั้งหมด ยังต้องอาศัยความร่วมมือจากชุมชนภายนอกอยู่

อภิปราย

จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 พบว่าทางสมาชิกกองทุนหมู่บ้านเกิดกระบวนการเรียนรู้จากการดำเนินงานของธุรกิจ โดยการเรียนรู้ด้วยตนเองและมีหน่วยงานทุกระดับราชการเข้าให้คำแนะนำ ส่งเสริมผู้กู้เงิน ในการดำเนินงานและการแก้ปัญหาต่าง ๆ เกิดศักยภาพในการเสริมสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจในหมู่บ้าน

ข้อ 4 เศรษฐกิจได้รับการกระตุ้นและมีภูมิคุ้มกัน

สรุป

วัตถุประสงค์ข้อที่ 4 การสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคม ในชุมชนเกิดการหมุนเวียนเงินในหมู่บ้านทำให้เศรษฐกิจในชุมชนได้รับการกระตุ้นสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจในชุมชนได้

อภิปราย

จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 4 พบว่าชุมชนมีความเข้มแข็งทางด้านเศรษฐกิจเนื่องจากในหมู่บ้านมีเงินทุนหมุนเวียนที่เพิ่มขึ้น

ข้อ 5 ประชาชนมีศักยภาพและความเข้มแข็งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม

สรุป

วัตถุประสงค์ข้อที่ 5 การมีศักยภาพและความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น คนในชุมชนมีความซื่อสัตย์ ร่วมมือร่วมใจ มีความสามัคคี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ช่วยเหลือพึ่งพาซึ่งกันและกัน

อภิปราย

จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 5 พบว่า ประชาชนในหมู่บ้านแทบไม่มีศักยภาพในการเสริมสร้างความเข้มแข็งโดยวัดเป็นร้อยละ ดังนี้ จาก (ปร.2)

1.3 ปัจจัยด้านบวกและด้านลบที่ส่งเสริมและขัดขวางการบรรลุเป้าหมายของกระบวนการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านตลาดเหนือ

สรุปปัจจัยด้านบวก

ประสบการณ์ของคนในชุมชนที่ประสบความล้มเหลวก่อนจึงได้อาศัยเป็นบทเรียนที่ให้กับคนในชุมชนมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และรวมตัวกันเป็นกลุ่มในการประกอบอาชีพเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาซ้ำซากหมู่บ้านมีเงินสะสมของหมู่บ้านและมีการรวมกลุ่มองค์กรอยู่ก่อนแล้วทำให้มีประสบการณ์ในการบริหารกลุ่มองค์กรต่าง ๆ และนำมาปรับใช้กับการบริหารกองทุนให้ได้ผลดียิ่งขึ้น

สรุปปัจจัยด้านลบ

คนในชุมชนยังมีสภาพเป็นลูกหนี้ของธนาคารและนายทุนซึ่งอัตราดอกเบี้ยค่อนข้างสูงทำให้ขาดเงินทุนหมุนเวียนเพราะเงินส่วนหนึ่งต้องนำไปชำระหนี้ ทำให้ไม่สามารถดำรงทุนให้เติบโตได้ในระยะเวลาอันสั้นคนในชุมชนบางส่วนไม่พึงพอใจในการตัดสินใจเงินกู้ของคณะกรรมการ

อภิปราย

ปัจจัยด้านบวกส่วนใหญ่มีการแลกเปลี่ยนความรู้ และรวมตัวกันในการประกอบอาชีพเพื่อไม่ให้เกิดปัญหา โดยมีหน่วยงานของทางราชการจัดองค์ประชุมให้กับสมาชิกเพื่อนำไปใช้ในการประกอบอาชีพ และปัจจัยด้านลบ ส่วนใหญ่จะมีหนี้สินกับเงินกู้ยืมนอกระบบมาก สมาชิกบางรายที่กู้เงินไปไม่เพียงพอกับการดำเนินกิจการจึงไปกู้เงินหนี้สินนอกระบบ

1.4 การสร้างเครือข่ายองค์กรเพื่อการเรียนรู้และทำให้เกิดการเชื่อมโยงภายในระหว่างหมู่บ้านตำบล

สรุป

พบว่าสมาชิกผู้ประกอบอาชีพทางการเกษตรและการค้าขายยังมีการรวมกลุ่มเพื่อการแลกเปลี่ยนความรู้ เพื่อเสริมประสิทธิภาพและความแข็งแกร่งในการดำเนินโครงการและยังมีการสร้างเครือข่ายกับองค์กรภายนอกชุมชน

อภิปราย

การสร้างเครือข่ายองค์กรเรียนรู้มีการรวมกลุ่ม เพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพและความเข้มแข็งในการดำเนินโครงการ โดยสมาชิกเกิดความเข้าใจในการประกอบอาชีพในแต่ละด้านที่ตนเองมีประสบการณ์อยู่ มีการจัดเวทีประชาคมหมู่บ้านและตำบล เพื่อให้สมาชิกนำประสบการณ์มาแลกเปลี่ยนความรู้ และการแก้ไขปัญหาในการดำเนินโครงการว่าเป็นอย่างไรบ้าง

ตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะ

2.1 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปรับปรุงแก้ไขระเบียบ ข้อบังคับกองทุนเกี่ยวกับการบริหารจัดการกองทุน

ข้อเสนอแนะข้อที่ 1 ระยะเวลาในการชำระเงินกู้ควรจะให้คืนเป็น 4 งวด ๆ ละ 3 เดือน เงินที่จะได้มีการหมุนเวียนในกองทุนมากกว่านี้

ข้อเสนอแนะข้อที่ 2 การให้กู้ต้องรวมกลุ่มกันเพื่อจะได้เกิดองค์กรใหม่ ๆ และสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนมากยิ่งขึ้น

2.2 ข้อเสนอแนะการบริหารจัดการกองทุนให้มีการปรับปรุงแก้ไขเกี่ยวกับการบริหารจัดการกองทุน

ข้อเสนอแนะข้อที่ 1 กองทุนหมู่บ้านต้องมีเจ้าหน้าที่ประจำกองทุนอย่างน้อย สักค่าละ 1 คน หรือมากกว่านี้ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่สมาชิกที่มาติดต่องาน

ข้อเสนอแนะข้อที่ 2 เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงหรือแก้ไขข้อมูลต้องเรียกประชุมคณะกรรมการและสมาชิกทุกครั้ง

2.3 ข้อเสนอแนะนำเงินกู้ไปพัฒนากิจกรรมอาชีพของสมาชิกกองทุน

ข้อเสนอแนะข้อที่ 1 ควรมีการประชาสัมพันธ์ข่าวสารเกี่ยวกับการตลาดการประกอบอาชีพที่เหมาะสมกับความต้องการของตลาดให้กลุ่มผู้กู้ได้นำไปพัฒนากิจกรรมของตนเอง

ข้อเสนอแนะข้อที่ 2 เมื่อมีการแนะนำเทคนิควิธีการใหม่ ๆ ประกอบอาชีพให้กับกลุ่มผู้ประกอบอาชีพหรือกลุ่มสนใจทราบ

2.4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีบัณฑิตกองทุนเข้าไปในหมู่บ้าน (ชุมชนเมือง)

ข้อเสนอแนะข้อที่ 1 เพื่อสร้างศักยภาพและยกระดับการศึกษาของบัณฑิตให้มีความทักษะในการบริหารจัดการ ซึ่งเป็นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์อีกทางหนึ่ง

ข้อเสนอแนะข้อที่ 2 เพื่อสร้างรายได้ สร้างโอกาสสำหรับบัณฑิตว่างงาน 74,881 คน โดยเฉพาะบัณฑิตในหมู่บ้านชนบท

ข้อเสนอแนะข้อที่ 3 เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง รวมทั้งข้อมูลของหมู่บ้านและชุมชนเมืองที่เป็นระบบและมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะข้อที่ 4 มีรายงานผลความก้าวหน้านโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เป็นระยะ ๆ อย่างต่อเนื่อง และรายงานผลการวิจัยกองทุน รวมทั้งสิ้น 74,881 กองทุน

ข้อเสนอแนะข้อที่ 5 เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ให้ทั้งตนเองได้อย่างยั่งยืน โดยกระบวนการของการศึกษาบัณฑิต เพื่อเข้าไปช่วยเหลือส่งเสริมการพัฒนา และติดตามประเมินผลวิจัยนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้ดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ

2.5 ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาค้นคว้าหรือการวิจัยต่อไป

(1) การรับสมัครนักเรียนเข้าสู่โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง ควรจะมีการกำหนดสาขาวิชาเอกที่เกี่ยวข้องกับการจัดการและการประเมินโครงการเพื่อให้โครงการมีศักยภาพยิ่งขึ้น

(2) โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีระยะเวลาการดำเนินการไม่เพียงพอต่อการหาข้อมูลเพื่อประเมิน โครงการทำให้ข้อมูลไม่สมบูรณ์

(3) ควรมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามาแนะนำชาวบ้าน โดยมีบัณฑิตเข้าไปช่วยเหลือส่งเสริมการพัฒนาและติดตามประเมินผล ตลอดจนการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพ

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ,สำนักงานมาตรฐานการศึกษา. 2544. ชุดวิชาการประเมินเพื่อพัฒนา. ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง. กรุงเทพฯ :กระทรวงศึกษาธิการ.
- กระทรวงศึกษาธิการ,สำนักงานมาตรฐานการศึกษา. 2544. ชุดวิชาการวิจัย. ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง. กรุงเทพฯ :กระทรวงศึกษาธิการ.
- กระทรวงอุตสาหกรรม,กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม. 2545. นโยบายและกลยุทธ์การส่งเสริมและพัฒนาอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม(SMEs). www.SME.Thai.net.
- กระทรวงศึกษาธิการ,สำนักงานมาตรฐานการศึกษา. 2544. ชุดวิชาการนิพนธ์. ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง. กรุงเทพฯ :กระทรวงศึกษาธิการ.
- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ. สำนักงาน. 2544. คู่มือสำหรับประชาชน เพื่อเตรียมการจัดตั้งและดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง. กรุงเทพฯ :โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว.
- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ. สำนักงาน. 2544. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วย คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่2) พ.ศ.2544 ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่2) พ.ศ. 2544. กรุงเทพฯ : บริษัท สหพัฒนการพิมพ์ จำกัด.
- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ, สำนักงาน. 2544. คู่มือการดำเนินงาน สำหรับคณะกรรมการสนับสนุนและติดตามการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง. สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี.
- ธนาคารแห่งประเทศไทย. 2544. รายงานเศรษฐกิจและการเงิน ปี 2544 และแนวโน้มปี 2545. www.Bot.or.th.
- มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี. 2544. คู่มือนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตการจัดการ และการประเมินโครงการ. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.
- วราพร รัชชศิริ. 2543. การเสริมสร้าง ความเข้มแข็งของชุมชน : ศึกษาเฉพาะกรณีบ้านมะเกลือ หมู่ที่6 ตำบลพนาผา อำเภอขามสะแกแสง จังหวัดนครราชสีมา.
- สัมพันธ์ เศษะอริก. (31 กรกฎาคม 2545). สุขสรรค์. มติชนรายวัน : 6.